

DELAVSKO DOGOVARJANJE ZA BOLJŠO USPEŠNOST

Pogovor, ki smo ga imeli z Jožetom Čebelo, ki je v prvem polletju svoje mandatne funkcije zelo prizadevno deloval v vodstvu delavskega sveta SOZD Iskra, je bil vzpodbuden v več smereh. Predvsem je realno ocenil naše dosedanje poslovanje. Hkrati pa opozoril na pravočasno pripravo načrtov za naslednje srednjeročno obdobje. Zlasti pa je opozoril na to, da je zdaj trenutek, v katerem je še bolj kot doslej potrebna tako delavčeva prisotnost v samoupravnem odločanju, kot po drugi strani poslovodna učinkovitost celotne SOZD. Važno pa je tudi njegovo opozorilo, da se moramo vsestransko in temeljito dogovarjati, kar pa vsekakor pomeni pošteno uveljavljanje načela dohodkovnih odnosov, upoštevanje, seveda, tudi pravično delitev čistega dohodka za osebne dohodke — v vseh TOZD SOZD ISKRA.

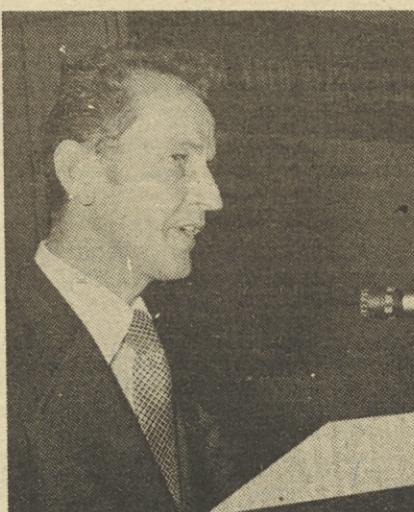
Sicer pa smo tudi naš pogovor pričeli z osnovnim vprašanjem: kako ocenjuje polletne rezultate Iskre, in tu ni bil črnogled.

Polletni kazalci poslovanja so bili obravnavani v vseh Iskrinih organizacijah. Z rezultati smo, v globalu vzeto, lahko zadovoljni, saj so bile planske vrednosti presežene in smo ustvarili tudi akumulacijo v indeksni vrednosti 178,5 % nasproti lanskemu letu, kar je gotovo lep rezultat. Tudi pri zaposlovanju smo se gibal v okviru navodil resolucije, in lanski nivo zaposlovanja presegli le za 2,7%. Izguba je za skoraj polovico manjša, kot je bila lani, dohodek je porastel za 32,8 %, celotni prihodek pa za 34,1 %. Če ob tem povemo še, da smo izvoz povečali za 34,2 %, lahko mirno rečemo, da smo z doseženim zadovoljni.

Kakšna pa je vaša ocena za naprej?

„Mislim, da delim mnenje z večino samoupravljalcev v Iskri, da bo samoupravno dogovarjanje in odločanje v naši mandatni dobi v naslednjega pol leta pravzaprav šlo skozi vroče obdobje. Naši naporji bodo morali biti usmerjeni v povečanje izvoza, (saj načrtujemo za 10 milijonov dolarjev večji izvoz od planiranega), zmanjšanje uvoza, kakor tudi odpravljanje kriz pri oskrbi z repromaterialom. To bo, seveda, terjalo še več dogovarjanja in predvsem spoštovanja dogovorov ter povečanje medsebojne solidarnosti, če hočemo izpolniti planske obveznosti in brez zastojev v proizvodnji omogočiti delavcem ustrezen standard.

Tudi zaradi ekonomske situacije in zaradi težav v gospodarstvu mislim, da bi morali na samoupravnih organih

Jože Čebela — predsednik DS SOZD Iskra.

vseh nivojev sprejeti konkretne akcijske programe in preventivno ukrepati, da bi se izognili problemom, do katerih sicer lahko pride. Družbeno-politične organizacije in poslovni organi pa bi morali pri tem odigrati pomembno vlogo, zlasti z dosti hitrimi posredovanji podatkov, in angažiranjem čim širšega kroga delavcev v vseh sredinah za uresničitev sprejetih obveznosti in ne nazadnje tudi izboljšati delovno disciplino.

Pred nami je torej novo srednjeročno obdobje; kako smo doslej nanj pripravljeni? Kakšne so naloge za vnaprej?

„Naslednja pomembna naloga je snovanje dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje, s katerimi kasnimo. Seveda so za to nekateri tudi objektivni razlogi, vendar bi se morali resneje zavzeti, saj nam ne more biti vseeno, kako bomo načrtovali, ne samo našo rast proizvodnje, ampak tudi vse druge kazalce, od katerih je odvisno, kako bomo živeli vnaprej.

Kar pa zadeva razvoj naših samoupravnih odnosov, bomo naše delo morali usmeriti bolj kot doslej v razvoj dohodkovnih odnosov v SOZD Iskra.

Tudi področje delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke terja samoupravno dogovarjanje med vsemi našimi TOZD. Že samo letošnji polletni podatki nam kažejo, da imamo to področje delitve v Iskri urejeno zelo heterogeno, zato bomo do konca leta morali v Iskri sprejeti samoupravne sporazume, ki urejajo te delitvene odnose. Prav na ta način bomo lahko bistveno prispevali tudi k boljšim notranjim odnosom in, seveda, medsebojnemu odnosom v naši Iskri.

Mara Ovsenik

Obisk iz Iraka

Predstavniki oboroženih sil prijetnega Iraka so v sredo, 10. 9. obiskali DO Elektrozeve v Stegnah ter se pozanimali za program naše namenske proizvodnje.

Prikazali smo jim obsežen program sredstev za zveze, od sistemov z malo pa vse tja do sistemov z veliko kapaciteto prenosa. Poseben poudarek smo dali prikazu, kaj vse v teh napravah proizvajamo v Iskrinih tovarnah in kako se krči obseg uvoza komponent.

Prijatelji iz Iraka so ob tej priložnosti izrazili trdno odločenost, da bodo tudi v naprej sodelovali z jugoslovansko industrijo.

Na koncu lahko še ugotovimo, da del naše bodočnosti vsekakor gradimo na teh prijateljskih vezeh, vendar se bomo morali še zelo potruditi, da bomo lahko ponujali celotna omrežja in sisteme ter tudi tehnologijo za lokalno proizvodnjo.

B. Č.

VICE-MINISTRE DES COMMUNICATIONS
POSTALES ET ÉLECTRIQUES
DE L'U.R.S.S.

7, RUE DOKKI
MOSCOU, U.R.S.S.

№ 11543

товарищу А. СТИПАНИЧУ
ГЕНЕРАЛЬНОМУ ДИРЕКТОРУ
ФИРМЫ "ИСКРА"
г. Люблина, СФРЮ

Уважаемый товарищ Стипанич!

Выражаю искреннюю благодарность рабочим, инженерам, специалистам фирмы "ИСКРА", участвовавшим в разработке, проектировании, изготовлении, монтаже и пуске в эксплуатацию новой международной телефонной станции в г. Москве.

Высокий технический уровень и качество оборудования, поставленного фирмой "ИСКРА", способствовал надежной работе станции на протяжении всего XXII Олимпиады.

Отмечаю исключительное мастерство, профессионализм и добросовестность специалистов фирмы "ИСКРА", обеспечивших пуск станции в полном соответствии со сроками и условиями контракта.

Выражаю уверенность, что и в дальнейшем будет успешно развиваться плодотворное сотрудничество Министерства связи СССР и коллектива объединения "ИСКРА".

По поручению Коллегии Министерства связи СССР

[Signature]
В. А. ШАМШИН

Товарищу А. СТИПАНИЧУ
GENERALNEMU DIREKTORJU
FIRME "ISKRA"
Ljubljana, SFRJ

Spoštovani tovariš Stipanič!

Iskreno se zahvaljujem delavcem, inženirjem in ostalim strokovnjakom firme „ISKRA“, ki so sodelovali pri razvoju, projektiranju, proizvodnji, montaži in spuščanju v obratovanje nove mednarodne telefonske centrale v Moskvi.

Visok tehnični nivo in kvaliteta opreme, ki jo je dobavila firma „ISKRA“ je zagotavljal dobro delovanje centrale v času XXII. olimpijskih iger.

Poudarjam posebej visoko kvalifikacijo in vestnost strokovnjakov firme „ISKRA“, ki so omogočili spuščanje centrale v obratovanje v polnem soglasju z roki in ostalimi pogoji pogodbe.

Prepričan sem v to, da se bo tudi v bodoče uspešno razvijalo plodno sodelovanje med Ministrstvom zvez SSSR in kolektivom združenega podjetja „ISKRA“.

Po naročilu Kolegija Ministrstva zvez SSSR

V. A. Šamšin

Predvsem izvoz na konvertibilno območje

Kot največji slovenski izvozniki smo se v Iskri z vso resnostjo lotili naporov za izravnavo jugoslovanske devizne bilance ter, kot smo že obširno poročali, sprejeli dodatno izvozno obveznost v višini 10 milijonov dolarjev. S tem se je naša izvozna zunanjetrgovinska obveznost povzpela na 155 milijonov dolarjev. Naloga je vsekakor izredno zahtevna in jo bomo uresničili le ob največjih naporih nas vseh — od delavcev ob tekočih trakovih, do ekonomistov in naših komercialnih predstavnikov v tujini. Pri vsem tem pa je jasno, da na dosedanjem načinu dela ne smemo vztrajati, saj je treba aktivirati širši krog delavcev, ki naj bi vsak v okviru svojih možnosti prevzeli dodatne izvozne obveznosti in to na način, ki bo zagotavljal najboljše učinke.

Na dlani je, da bo izvoz na konvertibilna območja v letošnjem in v prihodnjih letih praktično edini vir za uvoz reprodukcijskih materialov in opreme, saj smo, kot je znano, predvsem vezani na zahodno tržišče, čeprav pa se bomo morali v prihodnje bolj usmeriti tudi na vzhod. In prav zaradi te nujnosti izvoza na

konvertibilno območje bomo morali prerazporediti blagovne fonde, kdaj pa kdaj pa bo treba v teh pogojih zaostrenega gospodarjenja klirinški izvoz konvertirati v konvertibilnega ter med drugim še bolj angažirati naša predstavništva v tujini.

Nadaljevanje na 2. strani

Gostje iz Iraka na ogledu proizvodnje.

Navigare necesse

„Navigare necesse, vivere non“ je star latinski pregovor, ki je, če ga prevedemo s „pluti je treba, živeti pa ne“, še kako aktualen za današnji čas, saj plovba pomeni tako trgovanje kot izvažanje in menjavo materialnih dobrin in je bil od nje, tudi za stare Rimljane, odvisen njihov življenjski obstoj.

To dvatisočletno spoznanje starih Latincev je tudi ta hip za nas še kako potrditev, da bo treba čim več izvažati, če bomo hoteli živeti. In živeti pa moramo.

Sloveniji je sicer spričo deficita jugoslovanske zunanjetrgovinske bilance za letos naložena težka obveznost z zahtevo po zunanjetrgovinskem presežku, ki ga bomo, o tem ni dvoma, zagotovo izpolnili, pri čemer bo seveda tudi Iskra morala prevzeti nase levji delež republiške zunanjetrgovinske bilance.

Sedanji svetovni gospodarski trenutek je torej neusmiljeno in z vso ekonomsko logiko postavil pred nas staro spoznanje, ki smo ga omenili na začetku, saj podatki, da Slovenija izvažata komaj 20 % svojega družbenega proizvoda, priča, da smo doslej še vse premalo storili za dvig in pospeševanje izvoza. Dežela kot je Slovenija, ki ima sorazmerno malo na voljo primarnih surovin in energije, lahko s svojim znanjem, organizacijo dela, prodornostjo in stabilizacijskim obnašanjem dvigne izvoz za še mnogo več odstotkov, saj nam na primer, podobne majhne, a razvite dežele kot so Danska, Belgija in druge kažejo, kako se da „pluti in živeti“. Omenjene dežele namreč izvažajo več kot 50 % svojega družbenega proizvoda in so kljub maloštevilnosti prebivalstva in podobnega pomanjkanja surovin in energije, uspešne v svetovni trgovinski menjavi ter pomemben činitelj na svetovnem tržišču.

Te in podobne prednosti imamo tudi v Sloveniji, treba jih je samo izkoristiti in premišljeno uporabiti in zato ni nobenega dvoma, da letošnjih zahtevnih izvoznih nalog tako kot republika in kot Iskra ne bi uresničili. Še več, prepričani smo, da jih bomo tudi presegli, vsaj v Iskri si za to prizadevamo povsod in na vseh ravneh, od TOZD do SOZD.

D. Ž.

Svojo drugo sejo so imeli člani odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela naše sestavljene organizacije Iskre tokrat v novogoriški Avtoelektriki. Njihove seje se je udeležil tudi član KPO SOZD Iskra Pavle Gantar. Člane odbora je najprej pozdravil predsednik odbora — „domaćin“ Jože Štrukelj, nato pa je podal besedo pomočniku glavnega direktorja Zvonku Repiču, ki je v imenu vodstva te delovne organizacije pozdravil prisotne, nato pa je na kratko spregovoril o nastanku in razvoju Iskre — Avtoelektrike. Preden so prešli člani odbora na obravnavanje točk dnevnega reda sestanka, so se seznanili še s stanjem na področju varstva pri delu v Avtoelektriki ter o delu službe na tem področju. S to temo je član odbora seznanil Jože Štrukelj, vodja službe varstva pri delu in družbenega standarda. Dnevni red sestanka je obsegal metodologijo dela za opravljanje periodičnih pregledov in preizkusov delovnih priprav in naprav, problematiko izdajanja pismenih izjav ter dogovor o pripravi strokovne konference s področja varstva v SOZD Iskra. Ob koncu sestanka so si člani odbora ogledali tudi proizvodne prostore Avtoelektrike v Šempetru.

M. R.

Predvsem izvoz na konvertibilno območje

(Nadaljevanje s 1. strani)

V izvozni operativi Iskre Commerce so že pregledali dodatne izvozne možnosti Iskrinih proizvodnih organizacij. Prve ocene nikakor niso rožnate — kažejo na možnost povečanja izvoza na klirinško območje, nikakor pa ne na konvertibilno. Seveda so to le prve ocene.

Obširno smo tudi v našem glasilu poročali o najnovejših sklepih Slovenske samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino o razpolaganju z deviznim prilivom. Kot je znano, se je razpolaganje z deviznim prilivom skrčilo na 60 % za proizvodne organizacije, kot je na primer Iskra. Ta odstotek je bil do nedavnega višji in je znašal 80 % od deviznega priliva v začetku leta pa je bil celo 95. Ta ukrep je položaj še toliko bolj zaostрил zato, ker terja, da je osnova za uvozno naročilo devizni priliv, ne pa opravljen izvoz.

V Iskri smo prepričani, da bomo

dodatno izvozno obveznost, torej skupno 155 milijonov dolarjev izvoza uresničili, to pa pod pogojem, da bodo naši tekoči trakovi nemoteno proizvajali. V prvem polletju se je le redko dogajalo, da se je kak trak ustavil. Temu se moramo zahvaliti zlasti za to, ker smo si, lahko rečemo, nenačrtno zagotovili, večje zaloge reprodukcijskih materialov. Vprašanje pa je, kako bo v teh nekaj zadnjih mesecih letošnjega leta, ko nam po eni strani zaloge plahinjajo, po drugi strani pa nekateri nimajo deviznih pravic za uvoz reprodukcijskih materialov, pa tudi ne denarja za carino.

Položaj nikakor ni rožnat. V preostalih dobrih treh mesecih bomo morali v proizvodnji dati vso prednost tistim izdelkom, ki jih bomo lahko izvažali, ter tistim, ki zaposlujejo večje število delavcev. Hkrati bomo morali še bolj zmanjšati proizvodnjo tistih elementov, podsestavov in naprav, v katere je vgrajen velik delež uvoznih materialov s konvertibilnega območja.

Lado Drobež

Zakonu na rob

Pravzaprav je že od začetka ljudske vstaje in NOB, po vojni pa od uvedbe samoupravljanja, z geslom „Tovarne delavcem“ jasno, da morajo v taki družbi za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v bistvu odgovarjati vsi občani, oz. vsi delovni ljudje.

V tem okviru so bili v preteklosti tudi sprejeti ustrezni ustavni in zakonski predpisi. Tudi v Iskri smo se teh načel zavedali in jih po svojih najboljših močeh izvajali. Zdaj pa stojimo pred nadaljnjim korakom; pred spre-

jetjem zakona o SLO in družbeni samozaščiti, ki naj bi enovito povezal področje ljudske obrambe, to je obrambne odvisnosti naše socialistične domovine, kot tudi notranjo varnost slehernega delovnega občana. S tem bo še bolj prišla do izraza popolna in nedeljena oblast delavskega razreda, ki je nosilec družbenega razvoja v Jugoslaviji, hkrati pa tudi jamstvo, da se bodo, kot zdeslejšje pridobitve NOB in družbene revolucije tudi v prihodnje spoštovale.

V skladu z zakonom o ljudski obrambi so bile že doslej v razdobju od 1976–1980 priprave in interesi družbene samozaščite vgrajeni v srednjeročni plan razvoja nosilcev družbe-

nega planiranja. Pri oblikovanju, sprejemanju in izvrševanju planov teh srednjeročnih obdobjih prihaja sicer zdaj tu in tam do zaostajanja ali neusklajenega planiranja, vendar bo po oceni skupščine SRS večina postavljenih nalog v tekočem srednjeročnem obdobju uresničena. Vsekakor je bila osnovna pomanjkljivost doslej v tem, ker še ni bila dosežena zadostna usklajenost posameznih delovnih načrtov med različnimi nosilkami obrambnih priprav glede njihove potrditve in možnosti za delovanje v vojni.

Med razlogi za izdajo novega zakona pa vsekakor sodi tudi to, da je razvoj podružbljanja obrambne in varnostne funkcije naše družbe že prerastel pravno ureditev naše ljudske obrambe in družbene samozaščite, kot je bila podana po dosedanjih zakonih. Zlasti zakon o združenem delu je postavil osnove družbeno ekonomskemu sistemu in temeljne odnose med nosilci teh dolžnosti, oz. delovnimi člani, na nove, še bolj demokratične osnove. Zato je tudi jasno, da se SLO in družbena samozaščita razvijata lahko kot množično gibanje samo ob najširši podpori vseh občanov, vseh delovnih ljudi, predvsem pa ob zelo dejavni vlogi družbeno-političnih organizacij.

O tem vsekakor že zdaj razmišljajo tako v DPO, kot v organih CZ v naši SOZD Iskra in Boris Mužič, ki je zadolžen za to področje, pri KPO SOZD Iskra, nas je posebej opozoril na vlogo teh subjektivnih političnih sil. Skladno z resolucijo VIII. kongresa ZKS in XI kongresa ZKJ je treba zagotoviti nadaljnje širjenje in uveljavljanje procesa podružbljanja SLO in družbene samozaščite v vseh okoljih, kjer delovni ljudje živijo in delajo. Poskrbeti je treba, da bo dobro organizirana pristojnost komitejev in, da bo čim bolj neposreden njihov odnos do drugih organov in teles družbeno-političnega sistema.

Tudi razvoj civilne zaščite je v določeni meri prerastel dosedanje ovire, skladno s tem pa tudi njihova tehnika, zato mora biti obrambna vzgoja ustrezno urejena, tako po zakonski kot po dejanski in tehnični plati.

Enako kot v že veljavnem zakonu, bo tudi v novem zakonu teritorialna obramba postavljena kot del SLO in kot del oboroženih sil SFRJ. Glede na to, da v krajevnih skupnostih in TOZD delujejo enote narodne zaščite, pa je sprejeto stališče, da se v teh skupnostih sicer ne organizirajo štabi in enote narodne obrambe, vendar pa se po novem zakonu tudi predvideva možnost za ustanavljanje teh štabov in enot, če ustrezni organi ocenijo, da je za to potreba. Na splošno pa bo v sedanjem zakonu zelo jasno izpeljano načelo, da je tudi civilna zaščita del SLO in družbene samozaščite.

V vseh primerih pa se prav v delovnih organizacijah, zlasti to velja za tako velike, kot je naša SOZD, vse te odgovornosti stikajo in dopolnjujejo ter še enkrat izpričujejo načelo, da smo sami svoji gospodarji in, da moramo tudi zato skrbeti za notranjo in zunanjo varnost.

Mara Ovsenik

Prvi specializirani servis ERO

Iskra Commerce in kranjska tovarna električnih ročnih orodij sta pred dnevi v Beogradu odprla naš prvi specializirani servis za popravilo in vzdrževanje električnih ročnih orodij. Članka o tem pomembnem dogodku v minuli številki našega tednika nismo objavili zaradi obilice drugega gradiva, tokrat pa ga objavljamo v celovitejši obliki.

Novi servis smo odprli v prenovljenih prostorih v Ulici vojvode Stepe. Slovesnosti so se poleg številnih Iskrašev iz ERO in Iskre Commerce — TOZD Servis in TOZD Domači trg — udeležili tudi gostje, med njimi naši beograjski poslovni partnerji ter predstavniki družbenega in političnega življenja tega mesta.

V novem servisu imamo zdaj skupno zaposlene 3 mehanike ter skladničnika, sprejemnika in vodjo servisa. Možnosti za nadaljno razširitev dejavnosti servisa ERO so še precejšnje in bomo verjetno že v prihodnjem letu zaposlili še nekaj mehanikov, najmanj pa enega.

Beograjsko pa tudi srbsko tržišče sta takšno servisno delavnico nujno potrebovala, pa tudi terjala že nekaj let. Kritično lahko zapišemo, da smo tudi v Iskri še kako pogrešali takšen objekt, saj smo morali pogosto poslušati pritožbe lastnikov naših električnih ročnih orodij o neakovanostnem, zlasti pa prepočasnem servisiranju.

Električna ročna orodja smo doslej servisirali v našem Iskrinem servisu v prostorih na Bulevarju vojvode Mišića blizu beograjskega sejmišča (ta servis je zaradi neurejenega dovoza povsem neustrezen, hkrati pa se bomo morali iz njega v celoti izseliti prihodnje leto), veliko večino Iskrinih električnih ročnih orodij pa je doslej v Beogradu servisirala naš pogodbeni Elektroservis, last Miloša Bojića.

Slavnosti ob otvoritvi sta se med drugim udeležila tudi vodilna delavca tovarne ERO in servisne temeljne organizacije v Iskri Commerce Rok Zibert in Miro Stegnar. V priložnostnih nagovorih sta opozorila na velik pomen nove specializirane delavnice, kot tudi na prizadevanja obeh kolektivov, da bi ustregla velikemu povpraševanju po električnih ročnih orodjih v Beogradu in ožji Srbiji. Novi prostori bodo omogočili predvsem kakovostnejše in hitrejšo storitve, Iskrinim servisnim mehanikom pa seveda boljše delovne pogoje.

Pred otvoritvijo servisa je bil v prostorih našega beograjskega pred-

Naš prvi specializirani servis ERO.

stavnštva krajši sestanek, na katerem je tekla beseda o možnostih prodaje in servisiranja električnih ročnih orodij v Beogradu.

Na tem pogovoru je Rok Zibert opozoril na izvozno usmeritev kranjske tovarne ERO, na nujnost razširitve zmogljivosti tega kolektiva z zgraditvijo tovarne v Murski Soboti, kot tudi na probleme pri preskrbi domačega tržišča. Verjetno je problem pomanjkanja električnih ročnih orodij izredno pereč zlasti v Beogradu pa tudi drugih večjih industrijskih središč. To pomanjkanje se bo, žal, nadaljevalo tudi v nekaj prihodnjih letih zaradi omenjene izvozne usmeritve kranjskega kolektiva.

Ta izvozna težnja je razumljiva — nekako desetina naših električnih ročnih orodij je iz uvoza, po drugi strani pa se želi kranjski kolektiv pridružiti sedanjim zunanje-trgovinskim stabilizacijskim tokovom ter s tem izenačiti plačilno-devizne bilance. Seveda pa bo to pomanjkanje orodij na našem tržišču posredno vplivalo tudi na servisiranje. Že zdaj se pogosto dogaja, da prinašajo stranke v servise povsem dotrajana orodja, ki bi bila bolj sodila na odpad, kot pa da jih popravljamo, toda prav zaradi praznih trgovin smo prisiljeni ta orodja tudi znova usposobiti. Pri tem pa je vprašljivo še nekaj: rezervne dele, ki jih moramo vgrajevati v ta dotrajana orodja, bi lahko vgradili tudi v nove stroje, v tem primeru pa se sprejemniki v naših servisnih delavnicah ne bi čudili strankam, da jim prinašajo kda pa kdaj samo ohišja vrtnalnih strojev, kladiv ali pa na primer kotnih brusil.

Lado Drobež

Prejšnjo sredo je obiskala novogoriško Iskra — Avtoelektriko delegacija sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL iz goriške pokrajine. Ta obisk je sovpadal z obiskom novogoriškega občinskega sindikalnega sveta, ki že vrsto let uspešno sodeluje z naprednimi sindikalnimi organizacijami v Italiji. Po razgovorih, ki so zajemali gospodarski položaj tu pri nas in v Italiji ter uresničevanje osimskih sporazumov, je delegacija italijanskih sindikatov v spremstvu s predsednikom in sekretarjem občinskega sindikalnega sveta ter podpredsednikom izvršnega sveta skupščine občine Nova Gorica prišla na obisk v Sempeter, v Iskra. Tu so jih sprejeli predsednik konference OQS Drago Novak s sodelavci, dobrodošlico pa jim je izrazil tudi pomočnik glavnega direktorja Danilo Bašin. Italijanski gostje so si z velikim zanimanjem ogledali proizvodne prostore vseh temeljnih organizacij, ki imajo sedež v Sempetru, najbolj pa so se zanimali za samoupravno organiziranost in delovno počutje zaposlenih.

M. R.

Viri sredstev za uveljavitev inovacij

Dušan Marinšek

UGOTOVITVE

Ljubljanska banka — združena banka in raziskovalna skupnost Slovenije sta že leta 1974 sklenili Dogovor o skupnem kreditiranju vključevanja domačih inovacij — raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo in delovne procese, ki prispevajo k povečanju družbene produktivnosti dela, ki ima poleg materialnega tudi velik političen pomen; večjega, morda bi rekli, od dinarskih sredstev, ki ga zagotavljajo ustrezna določila dogovora. Po njih temeljne banke Ljubljanske banke in raziskovalna skupnost odmerjajo za zapisane namene relativno znatna sredstva. V letih od 1974 do 1980 je raziskovalna skupnost Slovenije odobrila za te namene 177 milijonov dinarjev. Ljubljanska banka s temeljnimi bankami je namenila 343 milijonov dinarjev, investitorji sami pa so namenili 244 milijonov dinarjev. Skupno je bilo v teh letih torej angažirano 764 mio din za uveljavitev 185 domačih inovacij v okviru tega dogovora. Pri tem urejajo nujno kreditno udeležbo naslednja razmerja: v določenem primeru dajeta banka 50 % kreditnega zneska in raziskovalna skupnost 20 % kreditnega zneska ob najmanj 30 % lastni udeležbi pogodjenega zneska v celotnem stroškovnem znesku, potrebnem za prenos raziskovalnega dosežka v prakso.

V začetku poudarjen velik načelen pomen dogovora je najmanj trojen:

1. V njem je treba videti aktivno sredstvo, ki naj domačo industrijo prausmeri bolj k izrabljanju domačih raziskovalnih dosežkov, kot pa h kupovanju tujih licenc, ki so dostikrat dvomljive vrednosti. Treba je takoj povedati, da lahko najamejo posojila za navedeni namen le organizacije družbenega dela, ki so upravljalke Ljubljanske banke.

2. Drugi vidik pomembnosti dogovora je v naslednjem: Dokument vzpostavlja vezni člen inovacijske verige, po kateri naj bi se znanje načrtno, zavestno in nadzorovano spreminjalo v uporaben proizvod od prvega raziskovalnega dosežka — ideje, vzpostavlja del inovacijske verige, za katere uveljavitev se že dolgo bije boj. Res je, da je ta naša inovacijska veriga ponekod še nekoliko rahlo povezana in da še ne moremo govoriti o idealnem, trdnem in povezanem procesu, v katerem bi temeljni družbeni nosilci inovacijske verige — na primer raziskovalne organizacije, izbora-

ževalna sfera, industrija, banka, trgovina in druge družbene dejavnosti, skupno s samoupravno bazo in z njenimi instituti, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi — spreminjali idejo oz. raziskovalni dosežek v uporaben proizvod, oz. v stvarno družbeno vrednost.

Vendar pa je dogovor realen začetek v izgrajevanju našega inovacijskega sistema, ki vzpostavlja zelo pomemben člen inovacijske verige; člen, ki pravzaprav daje velikemu delu naše znanosti svoj gromotni smisel. To je člen, v katerem se dogaja končna faza spremembe raziskovalnega rezultata v uporaben proizvod, ko gre dejansko zgolj za neposredno spreminjanje; od tu dalje ni več nobenih faz, so lahko samo še trg, prodaja, serijska izdelava, uporaba itd.

Delovanje tega zadnjega člena v inovacijski verigi, ki ga izvedenci označujejo s poizkusno ali pilotsko proizvodnjo, ki pa še vedno šteje za raziskovalno delo, je tudi najdražja faza v celotnem inovacijskem procesu. V sebi ima namreč tudi ustrezno visok, dostikrat nepredvideno visok faktor tveganja ali, preprosto povedano, možnost mnogih neuspešnih poizkusov. To vse še povečuje stroške oz. denarne naložbe, zato se tej fazi naša podjetja zelo rada izogibajo.

Zato rajši kupujejo tuje licence oz. inovacije, ki so poizkusno proizvodno že prestale v državah, ki licence prodajajo (kar pa prav tako lahko pomeni tveganje), sorazmerno neprilagodljivosti ali slabši prilagodljivosti licenčne tehnologije našim razmeram, s čimer pa smo se imeli priložnost že večkrat boleče srečati.

Po drugi strani pa se naše gospodarske organizacije preprosto izgovarjajo, da nimajo denarja za prenos raziskovalnega rezultata, ki je nastal v katerem od domačih raziskovalnih institutov ali v razvojnem oddelku, laboratoriju, v proizvodni proces, čeprav bi načelno bile sicer pripravljene izpeljati postopek prenosa.

Teh vprašanj sta se Ljubljanska banka in raziskovalna skupnost Slovenije lotili že leta 1974. Zato ne gre več za poizkus, ampak gre za že uveden sistem, ki ga v drugih republikah jemljejo za zgled sistemske rešitve.

Po dogovoru Ljubljanske banke in raziskovalne skupnosti Slovenije kreditirata tako imenovano pilotsko proizvodnjo, ki šteje, kot rečeno, še zmeraj za raziskovalno delo. Tako dajeta med drugim posojila za izpeljavo proizvodno-tehnoloških postopkov, potrebnih za kakovostno serijsko proizvodnjo novitete oz. raziskovalnega dosežka, pri čemer je všteta tudi konkretna ali določena poizkusna proizvodnja.

Z omejenimi sredstvi pomagata reševati različne razvojno-tehnične probleme, ki se pojavijo šele v poizkusni proizvodnji tako imenovanih

povratnih problemov. Kreditirata tudi postavitev manjših objektov in nakup opreme, potrebnih za poizkusno industrijsko-tehnološko proizvodnjo, za tržno in rentabilnostno potrditev sposobnosti domačega raziskovalnega dosežka — inovacije. Raznovrstno potrjevanje raziskovalnega dosežka tako pomeni z drugimi besedami preverjanje izdelka na trgu, oz. kako se trg odziva na ceno in kakovost novitete, kakšna je reakcija potencialnih konkurentov in podobno. V to, zadnjo fazo inovacijskega postopka, sodi tudi analiza vseh parametrov kot osnove za načrtovanje redne proizvodnje novega izdelka ali tehnologije v novem obratu ali v novi tovarni.

3. Pomen našega dogovora je tudi v tem, da praktično uresničuje, čeprav nepopolno oz. samo delno, v dobro znano načelo, da je treba raziskovalni projekt šteti za investicijo; načelo, ki mu teoretično toliko krat pritrjujejo, v naši praksi pa včasih ne. Ko bo načrtno usmerjanje znanstvenih zmogljivosti postalo normalna oblika družbenega delovanja tudi pri nas, bomo dejansko (lahko) ravnali z raziskovalnim projektom že od vsega začetka od osnovnih prek usmerjenih do uresničitve raziskovalnega dosežka v proizvod družbene prakse.

Zunaj tega posebnega vprašanja velja nemara poudariti še politično razsežnost, ki jo ima v sebi vzpostavitev sklenjenega inovacijskega sistema ali verige. Njeno bistvo je npr. v tem, da usmerjamo in organiziramo uresničitev znanja kot čiste intelektualne kategorije v stvarno otipljivo vrednost družbenega razvoja (proizvod, postopek), ki hkrati tudi določa konkretno in izrazito spreminjanje znanost v proizvodnjo silo ter jo usmerja, kot je znano, iz marksistične klasike v graditev materialno-tehnične baze socializma in komunizma.

SPREMENJENI POGOJI

Novi zakon o raziskovalni dejavnosti in raziskovalni skupnosti omogoča več raziskovalni skupnosti Slovenije, da bi v prihodnje zagotavljala določen del sredstev za kreditiranje inovacij in s tem za vključevanje domačih raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo in druge razvojne procese naše družbe. Dosledaj je bilo financiranje sistemske urejenosti dogovorom med raziskovalno skupnostjo Slovenije in temeljnimi bankami „o skupnem zagotavljanju določenega dela sredstev za kreditiranje inovacij — vključevanja domačih raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo in druge razvojne procese naše družbe.“

Izpad sredstev raziskovalne skupnosti Slovenije pa tudi potrebo po prestrukturiranju gospodarstva, ki terjajo še več znanja v naši družbeni reprodukciji, nujno narekujejo sistem, ki ga moramo spremeniti, da ne bi prišlo do zastoja v tako pomembnem

Priznanje Iskri

Na slavnostni seji novogoriške občinske skupščine, ki je bila v soboto 13. septembra v novem kulturnem domu v Novi Gorici, posvečena pa je bila spominu na 9. september 1943. leta, začetku goriške fronte, so podelili tudi nagrade in priznanja novogoriške občine.

Slavnostni seji so prisostvovali številni gostje, med njimi častni občani Nove Gorice, revolucionarji in ugledni družbenopolitični delavci: Lidija Šentjurc, Ivan Maček-Matija, dr. Aleš Bebler, dr. Jože Vilfan, Branko Babič, Dušan Sinigoi, Branko Jerkič, člani delegacij pobratenih mest Aleksandrova, Otočca in San Vendermiana in predstavniki slovenskih zamejskih občin.

Slavnostni govornik je bil predsednik skupščine Jože Šušmelj, ki je v

Delegati in gostje so poslali pozdravno pismo Mihi Marinku, častnemu občanu te občine s čestitkami za njegov življenjski jubilej.

Najslavnejši trenutek zasedanja pa je bila podelitev nagrad in priznanj občine Nova Gorica. Nagrade so prejeli trije občani, štirinajst posameznikov, kulturni plenum OF in naša ISKRA Avtoelektrika pa so prejeli priznanje novogoriške občine. Priznanje je iz rok predsednika skupščine sprejel predsednik delavskega sveta Avtoelektrike Peter Černic.

To visoko priznanje, dodeljeno ISKRI Avtoelektriki je najlepše priznanje za trud vseh zaposlenih v 20-letnem obstoju, ki ga praznujemo v Avtoelektriki prav letos. V teh 20-letih je ISKRA zaposlila veliko število delavk in delavcev iz Nove Gorice in neposredne okolice. Z izgradnjo novih prostorov izven Šempetra, v odročnih, manj razvitih

regije. Z veliko stopnjo rasti fizičnega obsega proizvodnje – 18 % pa je posebno ugodno vplivala na hitrejši družbeni razvoj severne Primorske, kjer živi in dela pretežna večina delavcev ISKRE – Avtoelektrike.

Izrednega pomena je kolektivno delo vseh samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v tej DO. Z enotnim in vztrajnim delom so pripomogle, da se samoupravni odnosi razvijajo v duhu zakona v združenem delu in da se samoupravljanje organizira in vzpodbuja v take oblike dela, katerega uspehi so vidni v vsakdanjem delu samoupravnih organov in življenju našega velikega delovnega kolektiva v novogoriški občini.

Po slavnostnem zasedanju so delegati in gostje odšli do gradbišča nove hidroelektrarne v Solkanu, kjer so odkrili spomenik „Borbe in energije“, delo našega pisatelja in kiparja Toneta Svetine.

Številne prireditve, proslave, nove delovne zmage in športne manifestacije se bodo v čast občinskemu prazniku nadaljevale še ves september.

Marko Rakušček

rano delo, torej so ukinili 41 rezijskih delovnih mest, 4 delavci pa so bili prerazporejeni iz režije v proizvodnjo.

Celotni prihodek (upoštevana je tudi neblagovna proizvodnja in pokritje izgube v tovarni malih zaganjalnikov) je znašal ob prvem polletju 53 % letnega plana. Prav tako so dosegli 45 odstotkov planiranega dohodka in namenili za poslovni in rezervni sklad 6,05 % predvidene letne mase.

Poglejmo sedaj še nekaj pokazateljev, ki so in jih bo treba v tej TOZD še realizirati. Prihranki, ustvarjeni s tehnološkimi posegi še niso realizirani, čeprav jih je v realizaciji veliko. Ob polletju so predstavljali stroški izmeta 0,43 % vrednosti proizvodnje. Glede zmanjševanja stroškov materiala, storitev in energije z realizacijo ne dosegajo ciljev. Potrebno bo uvesti dodatne evidence za spremljanje porabe.

Akcije za izboljšanje delovne discipline, izkoriščenost delovnega časa in nadur v glavnem niso zadovoljive, kar še posebej velja za delovno disciplino in število nadur. Delno pa se zmanjšujejo bolezenski izostanki. Usklajevanje izobraževanja z dejanskimi potrebami delovnega procesa poteka po planu.

Stroške reprezentance in potovanja dosegajo v okviru zakonsko določenih normativov. Spremljanje stroškov po proizvodnih serijah še ni uvedeno. Dotok dokumentacije je zadovoljiv.

Gospodarjenje z obratnimi sredstvi se izboljšuje. Povečuje se koeficient obzračanja, intenzivirajo pa je potrebno kakovost skladiščenja, transporta in urejenosti skladiščnih prostorov.

Naloge pri katerih dinamično zaostajajo pa bodo z inventivnejšimi merami pospešili.

M. R.

TEKMOVANJE KOVINARJEV PRIMORSKE

V petek, 19. in soboto, 20. t.m. je potekalo v novogoriški ISKRI – Avtoelektriki in še nekaterih drugih delovnih organizacijah Goriške 5. delovno tekmovanje kovinarjev Primorske. Iz Avtoelektrike so tekmovali orodjarji, brusilci, rezkalci, strugarji in livarji. V petek so se pomerili v teoretičnem delu v soboto pa so potekala tekmovanja po panogah v praksi. O nastopu in uvrstitvah tekmovalcev – Iskrašev bomo poročali v naslednji številki „ISKRE“.

FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Tržaška cesta 25 objavlja za jesen 1980 seminarje, ki so namenjeni strokovnemu izpopolnjevanju in dopolnilnemu izobraževanju po končanem srednješolskem, višješolskem in visokošolskem študiju. Vabljeni!

1. Program seminarjev za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje s področja elektroenergetike

- Varnostna načela o delu na visokonapetostnih elektroenergetskih postrojih
- Statistične metode v elektroenergetiki
- Male elektrarne
- Kataster voda in bruto energije naših rek
- Dolgoročna projekcija razvoja energetike s strukturnimi spremembami za kombinirano in boljše koriščenje premogov pri pojemačiji porabi nafte in pospešeni izgradnji hidroelektrarn
- Izgradnja verig hidroelektrarn s povečanim izkoristkom potenciala in ustrežnejšo kvaliteto energije
- Vključevanje električne energije iz termoelektrarn – toplarn – v elektroenergetski sistem
- Elektriški prehodni pojavi v elektroenergetiki
- Seminarji iz vodenja, avtomatizacije in zaščite elektroenergetskih sistemov
- Osnove logičnih avtomatov za elektroenergetske postroje
- Osnove informatike v elektroenergetskem sistemu
- Matematično modeliranje za potrebe vodenja elektroenergetskega sistema
- Nove smeri v zaščiti in lokalni avtomatizaciji
- Osnove vodenja elektroenergetskega sistema

2. Program seminarjev za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje s področja industrijske elektrotehnike

- Avtomatizacija s polprevodniškimi digitalnimi logičnimi elementi 1. in 2. del
- „Onesnaževanje“ elektroenergetskih omrežij
- Močnostna elektronika – Polprevodniški elementi in nekrmiljena usmerniška vezja
- Močnostna elektronika – Krmiljena usmerniška vezja s polprevodniškimi elementi
- Močnostna elektronika – Polprevodniška vezja s prisilno komutacijo
- Močnostna elektronika – Enosmerni presmerniki
- Močnostna elektronika – izmenični presmerniki

3. Program seminarjev za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje s področja industrijske elektronike

- Računalniško načrtovanje vezij

4. Program seminarjev za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje s področja telekomunikacij

- Omrežja za prenos podatkov in računalniškega omrežja

5. Program seminarjev za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje s področja za merilne, procesne, industrijsko – elektronske in medicinsko – tehnične sisteme

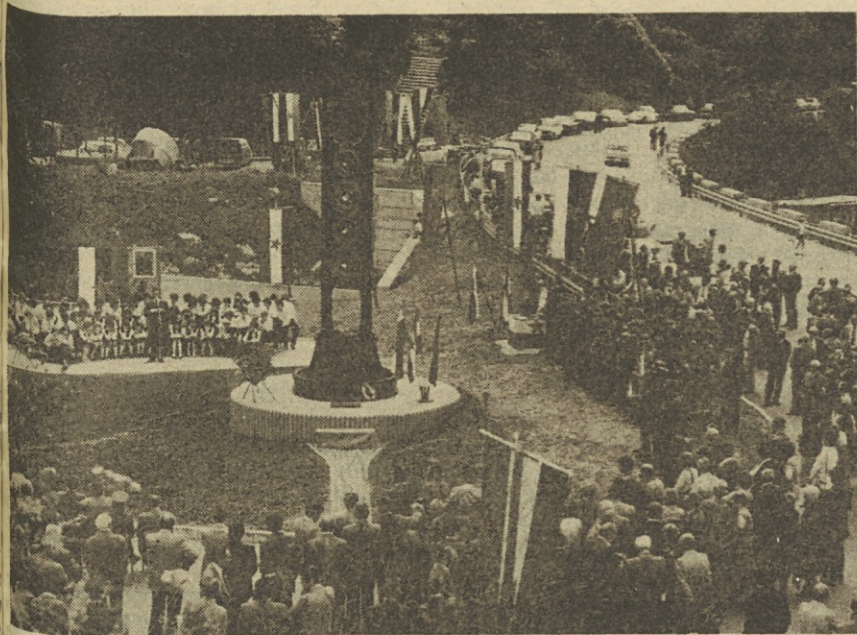
- Mikroročunalnik v avtomatskih merilnih sistemih AMS (ponovitev)
- Elektronska instrumentacija v medicini
- Industrijska robotika (ponovitev)
- Zakon o merskih enotah in merilih (ponovitev)
- Mikroročunalnik

6. Program seminarjev za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje s področja računalništva in informatike

- Ekspertni informacijski sistemi
- Zajemljanje podatkov za računalniško obdelavo
- Omrežja za prenos podatkov in računalniška omrežja
- Miniračunalniki in komunikacijski monitorji
- Zasnova podatkovnih baz
- Primerjava in vrednotenje upravljalnih sistemov podatkovnih baz
- Podatkovni slovarji, dokumentacija in standardi na področju podatkovnih baz
- Introduction to teleprocessing
- Current Trends in Terminal Architecture and Use
- Data and Site Security
- New EDP System Hardware and Software Design
- Computer Performance Measurement and Capacity Planning

ROK ZA PRIJAVE POTEČE 1. OKTOBRA.

Vse informacije dobite v tajništvu fakultete tel.: (061) 265–161, int. 253.

Odkritje spomenika „Borba in energija“ v Solkanu.

svojem govoru poudaril uspehe, ki jih je novogoriška občina dosegla v petintridesetih letih razvoja v svobodni domovini, dotaknil pa se je tudi sedanjega gospodarskega in družbenega trenutka.

predelih severno-primorske regije je ISKRA pripomogla, da je veliko število Primorcev dobilo delo doma.

Tako je naša DO pridala pomemben delež k zadrževanju prebivalstva na manj razvitih in odročnih krajih te

TOVARNA VŽIGALNIH TULJAV BOVEC

Uspešno po stabilizacijski poti

Program stabilizacijskih ukrepov, ki so jih začrtali v začetku leta v temeljni organizaciji novogoriške Avtoelektrike, v tovarni vžigalnih tuljav Bovec, uspešno izpeljujejo in uresničujejo. To trditev lahko podkrepimo s podatki, ki smo jih zasledili v poročilu o realizaciji stabilizacijskih programov, ki ga je pred kratkim razgrnil pred delegate delavskega sveta TOZD njihov direktor Jože Melihen.

Preletimo na kratko to poročilo. Proizvodnjo so dosegli v primerjavi s stabilizacijskim planom v višini 45,3 %. Zaostajajo torej 4,7 % za dinamiko, za ta zastoj pa „krivijo“ izpad proizvodnje KT, neblagovno proizvodnjo in orodjarno. Tudi glavni

proizvod – vžigalne tuljave so pritekale s tekočega traku nekoliko počasneje, vzrok za to pa so ozka grla v navijalnici. Seveda pa predvidevajo, da bo s povečanjem proizvodnje na teh kritičnih mestih moč doseči letno obveznost.

Fakturirana realizacija v I. polletju (vključno z neblagovno proizvodnjo) je znašala 52 odstotkov ustavitvenega plana. Izvoz je potekal tudi ugodno, saj so že dosegli 62,9 % letnega plana. Uvoz je bil realiziran le v višini 46,9 % predvidenega uvoza, vse to pa kaže na uspešno realizacijo komercialnega poslovanja v prvih šestih mesecih letos.

Zanimivo je tudi, da je prešlo iz rezijskega dela 41 delavcev na normi-

inovacijskega procesa, ko se rezultat raziskovalnega dela spreminja v uporaben proizvod za družbeno prakso.

Od tod se poraja logičen sklep, da banka v novi funkciji materializacije interesov združenega dela v celoti prevzame funkcijo uresničevalke materialnega pokritja inovacijskih procesov gospodarstva, ki so razmeroma rizični, a neizogibni v prizadevanjih za razvoj tehnološko intenzivnega gospodarstva.

Temeljne banke imajo že sedaj v svojih srednjeročnih in letnih planih zapisano „da bodo še z večjim poudarkom podpirale inventivno in inovacijsko dejavnost s ciljem, da bi se pretok raziskovalnih dosežkov čim prej čim uspešneje uveljavil v proizvodnji ali drugih procesih naše družbe, in čim uspešneje, da postajajo raziskovalni dosežki vse pomembnejši in prevladujoči dejavniki gospodarskega in družbenega razvoja.“

Iz vsakoletno predvidenih sredstev za te namene naj bi temeljne banke odobravale posojila proizvodnim organizacijam združenega dela in drugim organizacijam, ki so članice temeljne banke, ki kažejo zanimanje za prenos rezultatov domačega raziskovalnega dela v proizvodnjo ali v druge razvojne procese naše družbe.

Posojila naj bi temeljne banke odobravale za: izpeljavo razvojno-tehnoloških faz pri dosežkih domačega raziskovalnega dela, vključno s fazo poizkusne proizvodnje; za postavitev objektov in nabavo opreme, namenjenih poskusni industrijsko-tehnološki, tržni in rentabilitetni verifikaciji ali potrditvi domačih raziskovalnih dosežkov, na osnovi katerih naj se ugotovi vse potrebne parametre za utemeljitev smotnosti in koristnosti uvedbe industrijske proizvodnje na tej podlagi ali drugačno uvedbo v družbeno razvojne procese.

Za pridobitev posojila pa naj bi veljali tile pogoji: da je namen naložbe nadaljevanje poprejšnjega temeljnega in uporabnega raziskovalnega dela s ciljem: prenesti te rezultate v gospodarsko in družbeno prakso; da je naložba usklajena z razvojno usmeritvijo organizacije združenega dela oz. gospodarske panoge ali s srednjeročnimi programi v drugih dejavnostih; da je predlog naložbe poprej strokovno potrdila recenzentska komisija; da raziskovalne skupnosti Slovenije za posamezna ožja gospodarska oz. tehnološka področja; da organizacija predloži temeljni banki potrebno dokumentacijo po ustrezno prilagojeni minimalni metodologiji za izdelavo investicijskih zahtevkov.

Temeljne banke bi na osnovi predložene dokumentacije, ki daje zagotovilo, da gre resnično za obetaven prenos domačega raziskovalnega dosežka oz. inovacije, razpravljale o upravičenosti višine zahtevka in drugih obveznih elementih, ki jih mora ta vsebovati, ki ga banka obravnava in opravlja tudi vse posle v zvezi z uporabo posojila.

Temeljne banke naj bi praviloma sodelovale pri teh posojilih s 60–70 % udeležbo, 30–40 % udeležbo bi moral zagotoviti uporabnik posojila iz lastnih sredstev ali iz drugih virov, obrestna mera naj bi bila minimalna, to je 4–6 % letno, rok vračila pa 3–7 let z enoletnim moratorijem.

OBRAZLOŽITEV

Pri obravnavi raziskovalnega dela kot osnovnega družbeno-gospodarskega napredka se postavlja zahteva po njegovi večji gospodarski učinkovitosti. Ta učinkovitost pa bo bistveno večja, če bo pospešen predvsem dosedaj še nezadostno razvit člen inovacijskega procesa, to je prenos raziskovalnih dosežkov iz laboratorijsko-razvojne faze v industrijsko proizvodnjo.

Inovacijski proces, ki pomeni „gospodarsko uresničitev novega znanja“, poteka od osnovne ideje, zamisli, izuma in temu ustreznih temeljnih raziskav prek čedalje bolj usmerjenih raziskav do uporabnih, ki se nadaljujejo v razvoju izdelka ali tehnološkega postopka, čemur sledi neizbežna faza poskusne proizvodnje različnih stopenj in obsega, vse do redne, rutinske industrijske proizvodnje. Le-ta, zadnja je šele podvržena normalnim ekonomskim kriterijem.

Iz številnih domačih in tujih analiz izhaja znano dejstvo, da so si stroški posameznih faz v naslednjem razmerju: ideja oz. temeljne raziskave: aplikativne raziskave in razvoj: poskusna proizvodnja 1:10:100.

Medtem, ko je pri nas financiranje prvih osnovnejših faz vsaj za silo rešeno s (so)financiranjem raziskovalne skupnosti Slovenije, pa je bilo do sklenitve dogovora med bankami in raziskovalno skupnostjo Slovenije sistemsko odprto vprašanje o financiranju bistveno dražjih in relativno rizičnih faz inovacijskega procesa. Odtod dosedanja močna usmeritev domače industrije na licence, ki so zaradi zastarelosti sicer nudile nizke, zato pa ne preveč rizične učinke. Seveda je to iz dolgoročnega narodno-gospodarskega vidika nevzdržno, sicer preti nevarnost vse večje gospodarske neokolizacije razvitih prodajalcev zastarelih licenc, ki še pred njihovo prodajo nam običajno že požanjejo optimalne gospodarske učinke.

Značilnost faze razvoja novitete in poskusne proizvodnje izhajajo iz opredelivitve bistva teh faz. Razvoj je tisti del inovacijskega procesa, ki je izrazito opredeljen za namen praktične uporabe in se zato konča z določenim laboratorijskim prototipom novega izdelka ali z novo laboratorijsko izpeljavo tehnologije. Seveda pa je ta faza še daleč od sposobnosti novitete za njeno neposredno uvedbo v normalno proizvodnjo, za kar mora še prestopiti zadnjo fazo inovacijskega procesa, tako imenovano poskusno ali pilotsko proizvodnjo.

Faza poskusne ali pilotske proizvodnje, ki poteka lahko bodisi v raziskovalni instituciji ali pa že v zainteresirani proizvodni organizaciji, predstavlja še vedno raziskovalno delo in s tem bistveno sestavino inovacijskega procesa. V njej je treba:

- še razviti, preveriti in izpeljati proizvodne tehnološke postopke za kakovostno in enakomerno serijsko proizvodnjo novitete (industrijsko preverjen); pri tem je ponavadi z dopolnilnim ali korekcijskim razvojem treba rešiti še vrsto „povratnih“ razvojno-tehnoloških problemov, ki se pokažejo šele v poskusni proizvodnji;
- opraviti ustrezni inovacijski marketing, preveriti pojav novega izdelka na trgu in ugotoviti odziv tržišča na ceno in kakovost novitete, doseči ustrezne ateste;
- izločiti ustrezne kadre, pripraviti potrebne proizvodne pripomočke, zlasti dokumentacijo, predvideti organizacijo proizvodnje itn.

Kot vsota omenjenih elementov, ki se jih v tej fazi ugotovi, se dobi kompleks preverjenih, zanesljivih tehnoloških in gospodarskih parametrov, ki so osnova za rentabilno proizvodno investicijo, zasnovano na domačem raziskovalnem dosežku – inovaciji. Od tu dalje je ta investicija seveda podvržena normalnim zakonitostim razširjene reprodukcije. Prav ta zadnja faza prenosa raziskovalnih dosežkov v pravo proizvodnjo je neizogiben pogoj za gospodarski uspeh domače inovacije. Tudi njo je – pri sebi – opravil inozemski licencodajalec. Zato jo je nujno podpreti z ustrežno, posebno ugodno kreditno politiko, saj predstavlja na tej stopnji že nadpovprečni tveganje, ki pa ga v nujnih prizadevanjih za nadaljnji družbeno-gospodarski razvoj naše družbe moramo sprejeti. V njej se vedno bolj uveljavlja spoznanje, da je znanje za novo proizvodnjo izredno pomembna proizvodna sila, ki ji pa s sistemskimi ukrepi nismo še zgradili ustreznih vzpodbud. Omenjeno kreditiranje prenosa raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo je zato praktično edini sistemski ukrep, ki je prav v sedanjih prizadevanjih za kvaliteten razvoj našega gospodarstva neprecenljivega pomena.

Ukrepi za izboljšanje gospodarjenja

Delavski svet je sprejel predlog ukrepov za izboljšanje gospodarjenja in ga posredoval delavskim svetom TOZD v obravnavo. DS je priporočil, da se določeni ukrepi pričnejo izvajati takoj, za ostale pa bo sprejet poseben program. Sprejeti ukrepi predstavljajo zagotovitev uspešnejšega poslovanja.

Kratek povzetek ukrepov, ki so razdeljeni v kratkoročne, dolgoročne in ukrepe, ki predstavljajo stalno aktivnost, je naslednji:

1. Izdelava vrednostna analiza obstoječega programa ter s tem akumulacijske in tržne, posebej pa še izvozne sposobnosti.
2. Razdelitev izdelkov za izvoz po ABC strukturi za določitev proizvodnih priorit.
3. Plansko določiti prednost izvozu ne glede na potrebe domačega tržišča in eventualnega slabšega rezultata.
4. Pospešiti razvoj izvoznih artiklov.
5. Pospešiti zamenjavo uvoženih materialov z domačimi. Predloge v zvezi s tem je treba obravnavati kot koristne predloge in jih nagraditi kot izboljšave.

5. Spremembe planov TOZD finalistov je treba sproti usklajevati s proizvajalci enot.

Koordinacijo proizvodnega programa je treba izvajati na ravni delovne organizacije.

6. Povečati skrb pri izboru nabave materiala. Naročila morajo biti skrajno optimalna.

Uvesti metodo ABC analize po računalniški metodi.

7. Izdelati je treba analizo negibljevih zalag materiala.

Zaostri odgovornost porabe materiala nad določenimi normativi.

8. Prioritetno se obravnava nabava materiala in opreme za vzdrževanje in razvojne naloge.

9. Izboljšati sistem planiranja s pomočjo AOP.

10. Prenehati je treba s prevrednotenjem vrednosti del in nalog in z reorganizacijami, ki imajo za cilj povečanje OD. To velja predvsem za TOZD, ki so presegle maso za OD.

11. Nagrade delavcem po pravilniku lahko izplačujejo TOZD, ki so pod ravni OD.

Nadure naj se omejijo. Izjema je samo proizvodnja za odpravo ozkih grl.

12. Omejiti zaposlovanje v okviru dovoljenega povečanja 1 % (razen TOZD: Računalniki, MSO, CEO in TSD).

Omejiti zaposlovanje nekvalificira-

nih delavcev, ker moramo letno zaposliti okrog 80 študentov.

13. Omejiti investicijsko vzdrževanje. Čimveč dela je potrebno opraviti z delavci TOZD Vzdrževanje.

14. Začasno se ustavi nabava domačih osnovnih sredstev. Naročila, ki niso pokrita s sredstvi, se zadržijo.

15. Pripravi se sporazum o razdelitvi prostorov po vselitvi v objekt A 3.

16. Izvede se spremljanje finančnih tokov in finančno planiranje ter zagotovitev podatkov TOZD za razpolaganje s finančnimi sredstvi. TOZD, ki ima na razpolago sredstva, mora dati soglasje za uporabo sredstev drugi TOZD.

Odgovornost za devizno in dinarsko likvidnost se prenese na TOZD. Določi se rok za medsebojno poravnava in uskladitev dosedanjih obveznosti.

17. Z IC je potrebno realizirati naloge o reorganizaciji nabavne funkcije.

18. Pripravi se predlog za organizacijske spremembe in pričetki o tem razpravo v vseh delih TOZD.

19. Posodobiti je potrebno informacijski sistem.

20. Stroški za pokrivanje dejavnosti izven delovne organizacije (SOZD Iskra, TOZD, ki opravljajo svobodno menjavo dela) se morajo gibati v okviru, kot se gibljejo v delovni organizaciji.

21. Zaostri je treba odgovornost pri izbiri delovnega časa. Omejiti je treba sklicevanje sestankov v delovnem času v delovni organizaciji in izven nje. Isto velja za izobraževalne akcije in družbenopolitične aktivnosti ter športne in druge prireditve. Zunanji organizaciji je posredovan predlog, da se čimveč aktivnosti organizira v popoldanskem času.

Za izvajanje ukrepov se zagotovi tekoči nadzor izpolnjevanja nalog in podajajo poročila delavskemu svetu. TOZD bodo v okviru tega plana sprejele svoje programe za izpolnjevanje svojih obveznosti.

Menimo, da je sprejem predvsem pa uveljavitev takšnega programa nujnost.

N. Pavlin

Sestanki le v prostem času

Eden izmed številnih ukrepov za izboljšanje gospodarjenja, ki jih je na zadnjem zasedanju sprejel DS Elektromehanike, je izražen v zaostritvi odgovornosti za izrabo delovnega časa. Omejiti je treba sklicevanje sestankov v delovnem času v delovni organizaciji in izven nje.

Vodstvom družbenopolitičnih in samoupravnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij ter organizacijam in društvom na področju kulture in športa je DO Elektromehanika predlagala, da čimveč aktivnosti organizirajo popoldne.

Doslej so sestanke sklicevali sredi delovnega dne. Časovne izgube so bile večje kot je nujno potrebno. Zato so nujne zaostritve pri odobravanju izhodov in udeležbe na sestankih, izobraževalnih akcijah, družbenopolitičnih aktivnostih ipd.

V prihodnje torej na sestanke le v prostem času! Za aktivnosti, ki jih je potrebno izvajati dopoldne, je treba paziti na racionalno izrabo delovnega časa. Upamo, da bodo predlogi Elektromehanike znotraj DO in pri zunanjih organizacijah našli na čimbolj ugoden odmev.

A. Boc

OHRANJAMO TRADICIJE NOB

Na Jezercih pod Krvavcem odkrili spomenik

Odkritje spomenika na Jezercih.

V nedeljo, 7. septembra so na planini Jezerca pod Krvavcem odkrili spomenik padlim borcem II. grupe odredov, Kokrškega odreda in drugim borcem NOV, ki so padli na območju Krvavca. S tem osrednjim dogodkom so počastili spomin na tragični krvavi teden od 13. do 20. avgusta 1942. leta, ko je padlo 24 borcev, 14 so jih ujeli, razbita pa je bila Krvavška četa Kokrškega odreda. Hkrati pa je bilo to srečanje borcev obeh enot, ki so skupaj prenašali strahovito breme napadov in poti v težkih razmerah.

Slovesnosti na Jezercih, ki je bila spremljana z bogatim kulturnim programom, se je udeležilo blizu 2000 udeležencev, navzoči so bili preživeli borci obeh enot in številni gostje — med njimi republiški sekretar za narodno obrambo Martin Košir, medobčinski sekretar ZK za Gorenjsko Zdravko Krivina, predstavniki ZZB Slovenije, kranjske in ostalih gorenjskih občin, planinci in pohodna enota O. Š. iz Stranj pri Kamniku.

V imenu kranjske občine in krajevnih skupnosti pod Krvavcem jih je pozdravil predsednik Občinske konference SZDL Kranj Franci Thaler, prisrčen pa je bil tudi pozdrav Ivana Jana-Srečka, ki ga je izrekel v imenu borcev Kokrškega odreda. O načrtnem urejanju spomenikov, obeležij in grobišč v kranjski občini je govoril predsednik odbora podpisnikov družbenega dogovora Tine Zaletel. Še posebno se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri postavitvi tega spomenika, kar še posebno velja za neumornega aktivista na cerkljanskem območju Janeza Pora.

Slavnostni govornik je bil narodni heroj in general polkovnik Janko Sekirnik—Simon, komandant Savinjskega bataljona II. grupe odredov, ki je med drugim obudil spomine na pohod avgusta 1942. leta in poudaril pomen pohoda za razvoj partizanskega vojskovanja na Gorenjskem, Korškem in Štajerskem. Poudaril je tudi potrebo po doslednem izvrševanju sprejete politike in družbenih dogovorov, predvsem za boljše gospodarjenje.

Spomenik je odkril Stane Božič, predsednik skupščine občine Kranj. Po proslavi je bilo sedmo srečanje borcev, planincev in aktivistov Krvavškega odreda. Ob tej priložnosti so izdali tudi knjižico o dogodkih na območju Krvavca v nakladi 5000 izvodov.

J. Kuhar

S SEJE DS ORODJARNE

Poslovanje Orodjarne v prvem polletju

Poslovanje v naši temeljni organizaciji je v prvih šestih mesecih letošnjega leta potekalo v okviru sprejetih stabilizacijskih ukrepov. Plan proizvodnje je bil v kumulativni dosegli s 85,4 %, kar predstavlja 45,2 % letnega plana. Na slabo izpolnitev plana je vplivalo predvsem slabo izpolnjevanje planskih zadolžitvev v januarju, aprilu in maju. Pereči sta tudi slaba izkoriščenost in izguba delovnega časa, ki se porajata predvsem zaradi prevelikega izmeta. (85,4 %). Skupne izgube so porasle glede na enako obdobje preteklega leta za 36 %.

Povprečno število zaposlenih se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 1,8 %, v prvem polletju je bilo torej 274 zaposlenih.

Vrednostni prikaz planskih zadolžitvev po asortimanu kaže, da smo posebnega orodja izdelali več, režijskih storitev pa je bilo manj, kot smo planirali.

Pregled izrabe delovnega časa kaže, da smo razpoložljive ure izkoristili s 83,8 %. Število PU smo v odnosu na planirane dosegli s 46,9 %.

Izplačani OD so za 19,9 % večji kot v enakem obdobju lani, izplačani BOD pa predstavljajo 50,7 % letnega plana. Povprečni NOD znaša 10.146 din in se je povečal v primerjavi z letom 1979 za 20 %. Faktor stimulacije za II. kvartal je 1,033.

Doseženi celotni prihodek je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem večji za 33,8 %, materialni stroški za 39,2 % in dohodek za 32,9 %. Rast

dohodka je tolikšna, da še opravičuje dosedanja višina izplačanih OD. Dosežena stopnja akumulacije znaša 14,4 %, kar predstavlja normalno uspešnost poslovanja, čeprav glede na resolucijske predpise ni dovolj visoka. Potrebno bo znižati stroške, bolje izpolnjevati planske obveznosti in bolje izrabiti delovni čas.

Ob pregledu poslovanja je DS Orodjarne sprejel sklep, da se v drugem polletju faktor stimulacije ne izplačuje več zaradi slabih poslovnih uspehov TOZD v prvem polletju.

Člani DS Orodjarne so medse povabili tudi vseh 12 jubilarov 10-letnega dela v Iskri. Predsednik DS Franc Crček je dejal, da je število jubilarov majhno, a kljub temu zadovoljivo, če gledamo na migracijo mladih delavcev. TOZD Orodjarna stremi za delavci z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami, saj le strokovnjaki s prakso lahko izdelujejo specialna orodja in naprave, ki jih danes rabimo, da se lahko borimo za prodor na trgih.

Franc Šerk

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v Službi za organizacijo in AOP za izbrana darila in lepe želje ob odhodu v pokoj

Angelca Logar.

Delovanje organizacij Zveze komunistov v kranjski delovni organizaciji Iskra Elektromehanika bo moralo biti v prihodnje bolj učinkovito. Komunisti se morajo skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami aktivno vključevati v skupna prizadevanja za izboljšanje gospodarjenja, izdelavo srednjeročnega plana in priprave na reorganizacijo kolektiva.

Premajhna akcijska usmerjenost osnovnih organizacij ZK in delovanje članov občinske konference ZKS sta poleg nezadovoljive obveščenosti komunistov glavna vzroka za premajhno uspešnost delovanja v večini organizacij.

Sekretarji osnovnih organizacij ZK iz 20 TOZD Elektromehanike so se na razširjenem posvetu, 10. septembra v Kranju, skupaj s člani kolegijskega poslovnega organa delovne organizacije ter predstavniki OK ZKS dogovorili o nalogah za večjo učinkovitost organizacij ZK v tem največjem Iskrinem kolektivu.

Prvi tak korak je bila obravnava aktualnih nalog skupaj z vodilnimi delavci kranjske Iskre na omenjenem posvetu. Največ časa so namenili nedavno sprejetim ukrepom za izboljšanje gospodarjenja, med njimi je pomembna novost: temeljne organizacije Elektromehanike bodo odsele predvsem same odgovorne za racionalno poslovanje glede na sredstva, ki jih imajo na žiro računih. Ta ukrep, ki spreminja dosedanje finančno poslovanje, bo na začetku povzročil nekaj težav v zvezi z likvidnostjo posameznih TOZD, vendar pomeni osnovo za boljše gospodarjenje v bodoče.

Predlog sporazuma o temeljnih plana DO za prihodnje srednjeročno obdobje je v fazi usklajevanja. Potrebne bodo spremembe investicijskih načrtov v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Komunisti morajo kar naj-

bolj približati proces planiranja delavcem in odpraviti zmotne poglede o nastajanju tega pomembnega dokumenta.

Iskrini komunisti bodo odsele zahtevali od vodilnih in strokovnih delavcev ter služb vse informacije, ki so potrebne za učinkovito delovanje v osnovnih organizacijah ZK. Le tisti komunisti so močni in trdni, je dejal Jože Kavčič, sekretar komiteja OK ZKS Kranj, ki imajo na razpolago ustrezne informacije.

Za boljše obveščenost sekretarjev ZK bodo občasno na njihovih posvetih sodelovali tudi člani kolegijskega poslovnega organa. Tudi komunisti premalo obveščajo delavce o svojem delovanju in akcijah, niti zapisnikov ne objavljajo na oglasnih deskah. Zato bodo v prihodnje namenili večjo pozornost obveščanju kolektiva o delovanju ZK in drugih organizacij. To je seveda predpogoj za res uspešno izpolnjevanje skupnih nalog. V kolikor komunisti sami ne bodo pisali v glasilo „Iskra“, bodo na pomembnejše sestanke vabili novinarje. Družbenopolitične organizacije naj bi se čimprej dogovorile o izdajanju posebnih števil biltena DO „Informacije“, v katerih bi poročali o svojih aktivnostih, problemih in načrtovanih skupnih akcijah. S tem bi tudi družbenopolitične organizacije lahko tesneje povezali.

Alojz Boc

PIKNIK TOVARNE STIKAL USPEL

Sindikata TOZD Stikala je tudi letos organiziral piknik za vse zaposlene. Kljub veliki dilemi, kaj pripraviti, da bi zadovoljili večini, so dali prednost izletu in ga odlično izpeljali. Večina udeležencev je bila z njim izredno zadovoljna.

Nekaj sredstev je ostalo v blagajni, pa so se odločili še za piknik. Tako je bilo zadostno enim in drugim, saj v preteklosti nismo mogli ustreči vsem: nekateri so bili za izlet, drugi za piknik.

Za izlet in piknik so se lahko prijavili vsi delavci TOZD, seveda z majhnim prispevkom. Piknik je bil pri „Trnovcu“ ob znanem gostišču v Dupljah. Že sam pogled ob prihodu je dal slutiti, da bo piknik uspel. Prostor za delitev hrane in pijače je bil odlično pripravljen, tako da niti sanitarna inšpekcija ne bi imela nič dela. Poglavje zase sta bila Raffo in Štefan, ki sta skrbela za jedi na žaru. Pleskavice in zrezki jima niso delali nobenih preglavic, vsak je bil hitro postržen. Zastojev in čakanja na hrano in pijačo ni bilo, tako je bila bojazen, kaj bo po 14., kobo glavni naval, povsem

odveč. Če je bil kdo lačen ali žejen, si mora krivdo pripisati kar sebi.

Med 14. in 16. je bilo dovolj časa, da smo se dobro okrepčali z jedačo in pijačo. Drug drugemu smo malo potožili, kako nam gre, kje vse nas pestijo težave in kje nas kaj boli. Ko so se zaslišali prvi zvoki ansambla Color, je bilo v trenutku konec vseh težav in bolečin. Zavrtelo se je staro in mlado. Razlik ni bilo, vsi smo bili enaki in prav je tako. Piknik je za vse enak, ne glede na položaj in starost. Vrhunec pa je piknik dosegel proti večeru, ko je ansambel zaigral danes najbolj popularno pesem pri nas „Jugoslavijo“. Vsi smo jo peli.

Čas je hitro minil. Veselje in zadovoljstvo večine prisotnih sta dala vedeti, da je piknik odlično uspel.

Zasluga in priznanje gre pridnim članom IO sindikata Stikal na čelu s predsednikom Balantičem, ki je s posebno ekipo skrbel za red na prireditvenem prostoru.

Kar težko se je bilo ločiti od prireditvenega prostora pri „Trnovcu“, ki nam je nudil res obilo veselja in zabave. Žal je lahko vsem, ki se piknika niso udeležili. Upajmo, da bo v prihodnjem letu udeležba še večja.

M. P.

OD ZAMISLI DO NOVINARKEGA PRISPEVKA (6)

USTVARJANJE INFORMACIJE

Predstavo o delu v nekem uredništvu dobimo le, če spremljamo nastanek in tok informacije. Na splošno dobivajo velika uredništva informacije od:

- novinarjev v uredništvu
- novinarjev doma in v tujini
- agencije Tanjug in
- zunanjih, občasnih dopisnikov.

V zadnjih letih se vse hitreje razvija tudi obveščanje v združenem delu. Tovrstno obveščanje vključuje tovarniški tisk (glasila, bilteni, brošure, letaki ipd.) in druga sredstva obveščanja.

Obveščanje v združenem delu je še v razvoju, je pa izredno pomembno, saj omogoča dejansko samoupravno odločanje in zajema največje število ljudi (tako delavcev kot njihovih družin).

Glede na to, da je informiranje v organizacijah združenega dela še v razvoju, ne preseneča, da je različna tudi stopnja razvitosti obstoječih sistemov. Tako imamo ponekod zelo podrobno izdelane kanele obveščanja, enkrat ali dvakrat mesečno izdajajo glasila, ob tem pa uspešno in sproti informirajo delavce o aktualnih dogajanjih prek informativnih listov, biltenov in oglasnih desk, ponekod uporabljajo tudi ozvočenje. Nekateri delovne organizacije pa nimajo niti najosnovnejših sistemov, prek katerih bi lahko obveščali delavce.

V Elektromehaniki smo neke na sredi. Informacijske „vrzeli“ še nismo najboljše zapolnili z „Informacijami“, ki bi si lahko prislužile hitro utrle pot med bralce in dopisnike. To kaže na to, da v DO še nimamo glasila, ki bi nas razrešilo vprašani, kje naj določene podatke in informacije objavljamo.

Tudi sistem informiranja v Iskrinih delovnih organizacijah kot tudi v SOZD je še v razvoju. Z izdajanjem glasila „Iskra“ v SOZD, „Informacije“ v DO in biltenov v temeljnih organizacijah naš sistem obveščanja še ni popoln. Čaka nas še veliko dela pri organiziranju rednih oblik obveščanja v temeljnih organizacijah, obvestil prek ozvočenja, oglasnih desk, letakov itd.

Podobno kot velika uredništva tudi v oddelku za obveščanje dobivamo informacije od:

- novinarja in delavcev v oddelku za obveščanje in organizacijo samoupravljanja
- stalnih dopisnikov za posamezna področja
- občasnih in ostalih sodelavcev
- od družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov
- od raznih organizacij in ustanov izven Iskre.

Informacije, ki jih dobivamo, moramo v oddelku najprej prirediti in lektorirati, da so primerne za objavo. Tekste, opremljene s fotografijami, oddamo tehničnemu uredniku glasila Iskra. Včasih o nekaterih (spornih) člankih razpravlja tudi uredniški odbor v Ljubljani, ki odloči, ali so primerni za objavo ali ne.

Pri urejanju „Informacij“ in biltenov temeljnih organizacij je postopek malo drugačen. Stolpce moramo (jo) sami natipkati, jih opremiti z naslovi in ponekod tudi s fotografijami. Tako „zmontirane“ strani oddamo v tisk, kjer jih preslikajo in razmnožijo.

S pripravo materiala je veliko dela, zato se nam pozna vsaka zamuda dopisnikov. Vezani smo na roke tako glede lektoriranja in priprave tekstov kot glede oddaje materiala v tiskarno. Če le moremo, skušamo nadoknaditi manjše zamude v uredništvu, pri večjih zamudah pa „Informacije“ ali časopis Iskra izidejo kasneje.

Naslednjič: Proces novinarskega pisanja.

Pripravila: M. Meglič, A. Boc

Nova avtomatizacija prenaša inteligenco na stroje

Ugled industrijskih robotov raste neza-
držano. Japonska vlada pošoja robote
malim in srednjim podjetjem. VW „zaposlu-
je“ 295 industrijskih robotov. Toyo in
Isuzu se dogovarjata za 3000 do 4000
industrijskih robotov. Toyota je naročil
320 robotov. Pri General Electric bodo od
77.000 montažnih delovnih mest zasedli
roboti 17.000 delovnih mest. Ameriška
avtomobilska industrija bo do leta 1985
investirala do 90 mrd US dolarjev predvsem
v inteligentno opremo.

Smiselno taki so bili poudarki prof.
Guttopfa na otvoritvenem govoru strokov-
nega sejma o oblikovanju industrije 1980 v
Zürichu.

Eden od receptov za japonske izvozne
uspehe je kvaliteta njihovih proizvodov.
Delno je ta kvaliteta rezultat japonskega
izobraževanja. Že nekaj let japonska televi-
zija prinaša v najbolj ugodnem času oddaje,
ki pri Japoncih vzgajajo visoko zavest o
kvaliteti. To izobraževanje ni uvedeno samo
zato, da bi Japonci s svojimi rokami
dosegali visoko kvaliteto pri delu, temveč
oni s tem sprejemajo tudi tehnično inteli-
gentno opremo, ki je v stanju proizvajati
izdelke s stalno visoko kvaliteto in so pri-
pravljeni take potrebne priprave tudi razvi-
tati in uporabljati. S tem Japonci pridobijo
zelo veliko know-how na tem področju, kar
jih vodi k veliki prednosti v tehnologiji
urejanja avtomatizirane proizvodnje v
primerjavi s ostalim svetom.

Tudi Japonci vedo, da je človek najbolj
dovršen in najbolj prilagodljiv upravljalec.
V najboljših urah ljudje dosegajo kvaliteto v
proizvodnji, katere ne dosega noben indu-
strijski robot. Toda roboti nimajo najbolj-
ših ur. Ne poznajo kvalitete ponedeljkov in
kvalitete slabega počutja. Njihova kvaliteta
je stalno enaka, dan in noč, v delovnih
dneh in konec tedna.

S tem je nenadoma kvaliteta postala
pomemben faktor, ki ga je možno celo
zapisati. Kdor danes prinaša na trg izdelke
enakomerne kvalitete, ki ne prinašajo razo-
čaranja, ta ima prednosti na trgu.

Japonski uspehi niso slučajni. Za tem
stoji dobro premišljena politika, katero
podpirajo razne interesne skupacije in tudi
država. Japonci kot industrijski narod brez
surovin za industrijo, samo z delovno silo in
know-how, nimajo druge izbire kot hoditi
to pot. Po tej poti hodijo dosledno:

— Japonska mala in srednja podjetja
lahko najamejo robote pri državi zato, da bi
brez investicij, ki bi sicer prekoračile nji-
hove možnosti, osvojili know-how za
avtomatska produkcijska sredstva. S tem se
avtomatizaciji (gospodarsko izenačeni z
večjo produktivnostjo) postavlja zelo široka
osnova.

— MITI (Japonsko ministrstvo za
mednarodno trgovino in industrijo) je dalo
vedeti, dal japonska ne bo izvažala indu-
strijskih robotov, dokler bo tehnologija
robotov naša tržišče doma.

— Prva avtomatizirana tovarna (unman-
ned factory) na svetu naj bi šla v obratova-
nje leta 1985. Tu se ne omenja samo avto-
matizirana montaža ali produkcija, temveč
se razpravlja o avtomatizirani tovarni.

— JIRA (Japonska zveza industrijskih
robotov) navaja, da je bilo v letu 1979
izdelanih za 148 mio dolarjev robotov, za
leto 1980 se pričakuje vrednost 375 mio
dolarjev in do leta 1985 bo ta proizvodnja
dosegla vrednost 1,3 mrd dolarjev.

Nekatere ljudi boli glava, kaj Japonci
štejejo za industrijske robote in kaj ne. Te

razprave lahko pozabimo, če te številke o
proizvodnji primerjamo z neoporečnimi
vrednostmi. Vrednost 1,3 mrd dolarjev je
več kot vsa francoska proizvodnja orodnih
strojev v letu 1979 in odgovarja eni tretjini
vsega tržišča orodnih strojev ZRN.

Taki velikostni razredi nikjer v svetu
niso v razpravi. Da Japonci tudi v letu 1985
še ne nameravajo izvažati robotov kaže, da
so enoznačno dali prioriteto avtomatizaciji
svoje proizvodnje in svetovnemu tržišču še
niso najavili industrijskih robotov.

Vesti o japonskih namerah so udarile v
Združenih državah kot bomba. Business
Week piše o robotskem šoku in ga vzporeja
s šokom ob sputniku v letu 1957.

Kot prvo reakcijo so v ZDA ugotovili
skoraj panično nakupovanje industrijskih
robotov. Govori se o potrebah, ki so bile še
pred nedavnimi utopiščinami.

Taka situacija je povzročila:
— da GM govori o 470 industrijskih
robotih, ki jih hoče „zaposliti“ do leta
1983,

— da General Electric pri proizvodnji
gospodinskih aparatov 17000 ročnih
delovnih mest hoče nadomestiti z industrij-
skimi roboti. Če se ceni, da en robot lahko
nadomesti do 10 montažnih delavcev, bo tu
potrebni še vedno 2000 robotov;

— prav tako javlja množične nakupe
robotov General Dynamics, ki jih bo „zapo-
slila“ predvsem v proizvodnji letal.

— Westinghouse Electric osnuje na
univerzi Carnegie-Mellon institut za robote
s ciljem, da pripravi uporabo robotov za vse
možne slučaje. Gradi tudi lastni oddelek
za robote.

— General Electric je odprla delavnico za
robote, kjer lahko testira vse sisteme ku-
pljenih robotov in sama kupuje robote v
nenavadno velikih količinah.

Ta začetek buma robotov se enači z
razvojem, kot so ga doživela področja
obdelave podatkov, tranzistorijskih radio-
aparatov in žepnih računalnikov.

Kam bodo vsi industrijski roboti prišli?
Če bodo Japonci resnično zaprli meje,
bodo proizvajalci robotov ostalega zahod-
nega sveta, ki so danes znani, komaj pokri-
vali kratkoročno in srednjeročno potrebo.

Po reviji Business Week (9. junij 1980)
so tri velike ameriške računalniške firme
(Texas Instruments, Digital Equipment in
IBM) najnovejše razvite sisteme robotov
„zaposlile“ v svojih montažah. Računati je,
da bodo te tri firme s temi sistemi najhitre-
je prišle na tržišče.

Pri velikih ameriških proizvajalcih raču-
nalnikov tiči potencial (elektronika in
„software“ kapacitete), ki lahko tržišče
robotov spremeni, če bo ta potencial izko-
riščen. S predpostavko, da veliki trije nasto-
pajo, je računati s tem, da bodo cene robo-
tov v letu 1990 neke okrog ene petine
današnjih cen.

Japonci proizvajajo avtomatizirano,
Američani so na poti k temu, druge (tudi
vzhodnoevropske in azijske) dežele bodo
temu sledile. Stopamo torej v novo obdobje
avtomatizacije, v katerem se bo inteligenca
definitivno prenašala na stroje. Mehanika je
dosegla visoko stopnjo dovršenosti, po-
sebnost pri industrijskih robotih. Da bi
dosegli za serijsko avtomatizacijo potrebno
prilagodljivost (flexibilnost), jo je treba
izpopolniti še z mikroelektroniko in odgo-
varjajočim softwarom. Samo tako bomo
dosegli, da bo izguba elastičnosti v proiz-
vodnji, ki so jo prinesli dosežanj ukrepi za
avtomatizacijo, odstranjena. Krmilni in

programirni sistemi, kot tudi senzor-
ska tehnika, brez katerih je fleksibilna avtomati-
zacija nemogoča, so tudi v Evropi v polnem
razvoju. Pomislmo samo na programski
jezik Robex, ki je izveden iz Exapt ali
„Adaptiv-Control-Method“, ki ima
visoko sposobnost odločanja za uporabo
pri industrijskih robotih in jo je razvila
Asea.

Evropa tu ni praznih rok. Pomisleka
vreden je le prodajni bum za posamezne
komponente avtomatizacije, ki kaže, da je
mentaliteta, da izdelamo vse sami, še zelo
razširjena. Danes praviloma ni več res, da bi
avtomatizacijo sami mogli delati ceneje, Z
uporabo industrijsko pripravljenih modulov
z visoko vsebino engineeringa lahko tudi
firma brez vrhunskih managerjev uspešno
koristi vrhunsko tehniko. Pri tem se pa za
specialni razvoj sproščeni strokovnjaki
lahko uporabijo za uvajanje sistemske
tehnike. Sestavljalci in uporabniki take
opreme naj bi osvojili know-how elektronske
opreme. V nasprotnem slučaju bodo
razvoju na sektorju industrijske proizvodnje
sledili zelo težko.

Pisec članka v nadaljnjem predpostavlja
zmanjšanje tovarniških delavcev in veliko
pomanjkanje kvalificiranega osebja. Splošne
brezposelnosti ta razvoj torej ne bo prin-
esel. Potrebno bo prestrukturiranje ljudi. Po
njegovem so tako prestrukturiranje doživeli
še druge panoge gospodarstva, npr. proiz-
vodnja v kmetijstvu.

Če ne bomo dopustili, da nas prehiti
razvoj, bomo morali prav tako kot Japonci
postaviti avtomatizacijo na široko bazo.

Cena izdelkov in kvaliteta bosta v
bodočnosti imeli še večjo vlogo kot doslej.
Avtomatizacija praviloma prinaša dobro
kvaliteto in zmanjšuje stroške proizvodnje.
Zapis je povzetek iz članka „Handling-
Background“ TR št. 31, 1980.

Za načrtovalce bodoče proizvodnje je
članek zelo zanimiv. Razvoj industrijske
proizvodnje gre nezadržno naprej. Naše
vizije bomo morali prilagajati takim stre-
njenjem, da nas ne bo povozil čas. Koris-
no je, da to spoznamo čimprej.

S. Š.

ISKRICE — IZ ZAPISNIKOV PRVIH DS

24. 10. 1952

Škodljivec

N.n. meni, da je ta človek škod-
ljiv, ker je povzročil stroške direk-
torjevega potovanja v Beograd, da je
zadevo razčistil.

(O, koliko je danes škodljivih
ljudi, ker toliko ljudi potuje v Beog-
rad).

izvoz

Avstrijska in nemška kvaliteta
proizvodnje nas nadkriljujeta in tam
ne bomo mogli konkurirati. Potrebo-
no je torej, da gledamo na možnost
uvlečevanja se na južnem tržišču
(Grčija, Turčija), da ga zavzamemo
vsaj pred Nemci in Avstriji.

(Očitno južno tržišče še vedno
zavzamemo).

V Solunu so baje nemške in fran-
coske števe ponujali po 4,60 dolar-
jev. Ker smo neznačna trdka, bi jih
morali dati še ceneje. To pa bi bila
izguba.

(Takrat še ni bilo parol — izvoz
za vsako ceno).

18. 12. 1952

Kritika

Dokler upravlja podjetje delav-
ski svet in upravni odbor, nima del-
avcev pravice kritizirati direktorja.
(To so bile besede ministra, ko je
prišel na delavski svet novega di-
rektorja).

Planiranje

Zagovorniki Crossbar sistema ne
bodo mogli prodreti, ker bo stari si-
stem telefonije ostal v Jugoslaviji še
20 let.

(Tudi to je povedal minister).

Čas izdelave

Čas izdelave števca je padel od 7
na 5 in pol ur. (Dane es pa je čas
izdelave enega števca 2 uri in pol.)

Kaj govorijo

Tovariš n.n. pripomni, da člani
delovnega kolektiva govorijo o tem,
kako moramo čakati na inozemski
material in grupe ljudi stoje po par
dni brez dela.

(Danes jih pošiljamo že domov).

18. 3. 1954

Enakost

Tovariš n.n. se ne strinja s tem,
da bi ponekod imeli delovne halje,
marveč predlaga povsod enake.

Direktor mu odgovori, da se
lahko samo z nošenjem belih halj
kontrolira čistoča in zavarujejo iz-
delki.

Zaključni račun

Zaključni račun z vsemi svojimi
poglavji nas ni mnogo brljal. Zaman
je poročevalec pričakoval, da bi kdo
posegel v razgovor glede raznih po-
stavk, zaman je čakal na zahteve po
znižanju cen nekaterim artiklom.
Nihče ni nastopil proti postavljanju
cen po občutku, ki nastopa samo
tam, kjer imamo monopolistični po-
ložaj.

(Takrat še ni bilo zavoda za
cene).

Izvoz

Ne delavski svet ne upravni od-
bor nista sigurna, kako je z našim
zunanjim trgovanjem. Na tem koč-
ljivem polju nas lahko daleč zanese.
(Nas je že).

Problem sestankov

Tovariš n.n. misli, da se v vseh
oddelkih tovarne preveč konferira
med delovnim časom. Predlaga, da
se vršijo taki sestanki popoldne.
(Sklep še ni izvršen).

Poslovanje TOZD TTS

Soočiti se z izgubo ob kljub skoraj dvakrat povečani proizvodnji
zahteva podrobnejšo analizo in obrazložitev. V tem smislu bomo tudi
obravnali TOZD TTS. Izguba, ki jo je zabeležil predstavlja sicer samo
6 % celotne realizacije, kar vrednostno niti ne bi bilo tako pomembno, če
bi imeli zagotovljena zadostna obratna sredstva za pravočasno
zagotavljanje reprodukcijskega materiala. Tako pa jih to postavlja pred
resne probleme, saj zaradi tega visi neprestano nad njimi grožnja večjega
izpada proizvodnje, manjši izpadi pa so prisotni že sedaj. Podrobnejšo
obrazložitev omenjene problematike nam je podal Ljubo Planišček,
IPO TOZD TTS

„V enakem obdobju lanskega leta
je TEN (vse njegove branže) proizve-
del polovico manj kot mi v enakem
obdobju letos, končna izguba ob
polletju pa je približno enaka, pri
čemer so tako lani kot letos delali na
programu isti ljudje. Tudi število
zaposlenih se ni bistveno spremenilo.

Vsak bi iskal odgovor v podražitvi
reprodukcijskega materiala, ali pa v
povečanih OD. Vendar ne eno ne
drugo ni imelo odločilnega vpliva —
vsaj če gledamo stvari poenostavljeno.

Material se je po nabavni ceni sicer
podražil vendar ne toliko, da bi to
tako močno vplivalo na čisti
dohodek. Prav tako ne OD, čeprav so
se povečali, saj predstavljajo v
strukturi realizacije le 10 %, kar 26 %
od skupne realizacije pa predstavljajo
stroški, ki jih moramo pokriti te-
meljnim organizacijam skupnega po-
mena. Sporazumi, ki to tako določajo
so zaenkrat še v „poskusnem obrato-
vanju“ in vsekakor še niso tisto, kar si
predstavljamo pod dohodkovno po-
vezavo. Domenili smo se pa, da bomo
do konca leta pogledali kaj je narobe s
ključi ter nato poravnali medsebojne
račune.

Dobava materiala nam prav tako
neprestano zaostaja za planom. Ku-
pujemo predvsem stvari, ki nam re-
šujejo sprotne pomankajanja za te-
kočo proizvodnjo, z materialom za
naslednje leto pa sploh nismo zado-
voljivo oskrbljeni.

Torej, kaj lahko rečemo na vse to?
Predvsem to, da nam več kot podvo-
jeni obseg proizvodnje glede na isto
obdobje lanskega leta sploh ne za-
došča. Obseg proizvodnje bomo mo-
rali zato še bolj povečati, ali pa po-
novno urediti vprašanje cen. Slednje
sicer še nekako urejamo, vendar še
vedno težko konkuriramo tisti indu-
striji, ki proizvode naše vrste uvaža in
ne vlaga vanje skoraj nič lastnega dela
in materiala. Devalvacija nam je precej
pomagala, dodatno pa nam lahko po-
maga le še obnašanje celotne družbe,
če bi od naših kupcev zahtevala, da
dajejo večjo prednost domači proiz-
vodnji.

Ostane nam torej, da kot rečeno,
še naprej povečujemo fizični obseg
proizvodnje, osvajamo nove izdelke,
povečujemo serije ter predvsem strogo
izpolnjevanje plana kar je še posebej
šibka točka naše proizvodnje. Motnje,
ki nam to preprečujejo so vseh vrst.
Mnoge povzroča prej omenjena slaba
oskrba z materialom, ki je posledica
pomankanja obratovalnih sredstev,
prav tako pa nastopajo motnje tudi
zato, ker imamo ozka grla v posa-
meznih fazah proizvodnje ter v
tehničnih in tehnoloških pripravah.
Imamo sicer močan strokovni poten-
cial, vendar ne tako močan, da bi

vedno ažurno urejal vse in povsod,
kjer se nam zatika.

V celoti smo izpolnili samo 37 %
letnega plana, ki je bil izredno ambi-
ciozno zastavljen. Približno toliko
smo izpolnili plan prodaje. Zalog go-
tovih izdelkov nismo povečevali pa
tudi zmanjševali jih nismo, kar seveda
predstavlja zelo velik problem. Ugod-
nejše smo izpolnjevali proizvodni plan
za civilno tržišče, katerega smo uresni-
čili s 47,7 % letnega plana. Plan proiz-
vodnje za namenskega kupca pa samo
z 20 % in tu so tudi naše največje
težave, ki jih povzročajo mnogi vzro-
ki. Največji med njimi je morda ta, da
smo zelo slabo opremljeni s kvaliteto
merilno opremo, oz., da tudi nekaj
nove opreme, ki prihaja, dobimo šele
tedaj, ko proizvodnja že teče nekaj let
tako, da šele pozneje imamo možnost
temeljitega analiziranja tehničnih last-
nosti naših proizvodov. Ko tako te-
meljito analizo potem naredimo, sicer
ugotovimo, da so odstopanja, za ka-
tera prej nismo mogli vedeti, v večini
primerov neznatna in v uporabi komaj
pomembna, za njihovo odpravo pa
moramo kljub temu opraviti množico
tehničnih opravil kot so modifikacije
enot, ureditev tehnične dokumenta-
cije, dogovarjanje z uporabnikom in
podobno, preden nam kupec sprejme
aparature. Naloge v tem smislu niso za
nas niti najmanj lahke, moramo pa
reči da prilagoditev tem okoliščinam
predstavlja za veliki napredek v
smislu dviga kvalitete in tudi reda.

Tu so torej naši glavni problemi in
ključi do uspeha. Izdelali smo si po-
droben načrt, na osnovi katerega
bomo vrsto pomanjkljivosti odpravili.
Ni pa odprava pomanjkljivosti na
tehničnem področju vse kar moramo
storiti. Vrsto problemov imamo tudi
na ekonomskem področju. Samo
izterjava kupcev in podobni problemi
nam vežejo štirikratni znesek naše
izgube.

Kljub temu, da imamo v dobrem še
mnoge postavke, smo pri gospodarje-
nju z zalogami in nedokončano proiz-
vodnjo odpisovali zelo rigorozno. Po-
rast nedokončane proizvodnje samo
za 1 % je dokaz za to, kajti ob dejstvu,
da smo material dobivali zelo nered-
no, bi nas morali kupi nedokončanih
enot zelo skrbeti.

Omenjene probleme smo temeljito
obrazložili tudi predstavnikom SO
Ljubljana-Siška, pri čemer nismo pri-
krivali pomanjkljivosti, kakor tudi
subjektivnih napak in napak v organi-
ziranju. Vendar pa smo jim tudi
obrazložili, da imamo vse možnosti za
nadaljnje povečanje obsega proizvod-
nje in posebej še izvoza, saj bo tržišče
v naslednjem srednjeročnem obdobju
nujno potrebovalo naše izdelke, ki so
visoko profesionalni in dovolj sodob-
ni, za kar gre zasluga precejšnjemu
številu strokovnjakov, ki smo jih dolga
leta pridobivali in vzgajali.“

B. Č.

KULTURNA KOMISIJA PRI SINDIKALNI KONFERENCI ISKRE ELEKTROMECHANIKE

IN

FGTO—KINO SEKCIJA „ISKRA“ PRI FOTO—KINO
KLUBU „JANEZ PUHAR“ V KRANJU

PRIREJATA V POČASTITEV 29. NOVEMBRA IN 70-LETNICE FOTO—KINO
KLUBA „JANEZ PUHAR“:

- A. VIII. Iskrino razstavo fotografij
- B. II. Iskrino razstavo barvnih diaozitivov
- C. VI. festival amaterskega filma

TEMA JE PRČSTA.

Pogoji za sodelovanje:

1. Pravico sodelovanja imajo člani TOZD Iskra.
2. Vsak avtor lahko pošlje največ:
 - A) 10 fotografij formata 30x30 cm ali izvedenke iz tega formata;
 - B) 10 diaozitivov formata 5x5 ali 7x7 cm — zastekleni;
 - C) 3 filme formata 8 mm, ali super 8 mm.
3. Žiriji bodo predložena samo tista dela, ki še niso bila prikazana na Iskrinih razstavah in festivalih.
4. Dela morajo biti označena z običajnimi podatki.
5. Dela bodo ocenjevala strokovne žirije. Člani žirij bodo določeni naknadno. Odločitve žirij so dokončne.
6. Nagrade: V vseh skupinah (A, B in C) bodo podeljene:
 - zlata medalja za posamezno delo in kolekcijo,
 - srebrna medalja za posamezno delo in kolekcijo,
 - brenasta medalja za posamezno delo in kolekcijo.
7. Vsi avtorji bodo dobili katalog in priznanje za sodelovanje.
8. Organizator si pridržuje pravico reproduciranja del za propagandne namene, ki sodijo v okvir razstav in festivala.
9. Organizator se obvezuje, da bo s sprejetimi deli ravnal pazljivo, vendar pa ne odgovarja za poškodbe, ki bi nastale med transportom.
10. Kalendar:

Sprejem del do:	21. 10. 1980
Ocenjevanje:	29. 10. 1980
Razstava — festival:	26. 11. 1980
Vračanje del do:	31. 12. 1980
11. Dela pošljite v varnih ovitkih na naslov:
SINDIKALNA KONFERENCA ISKRA ELEKTROMECHANIKA
za FOTO—KINO SEKCIJO „ISKRA“
Savska loka 1, 64000 KRANJ
ali pa jih oddajte članom izvršnega odbora sekcije.

Pripravljali odbor

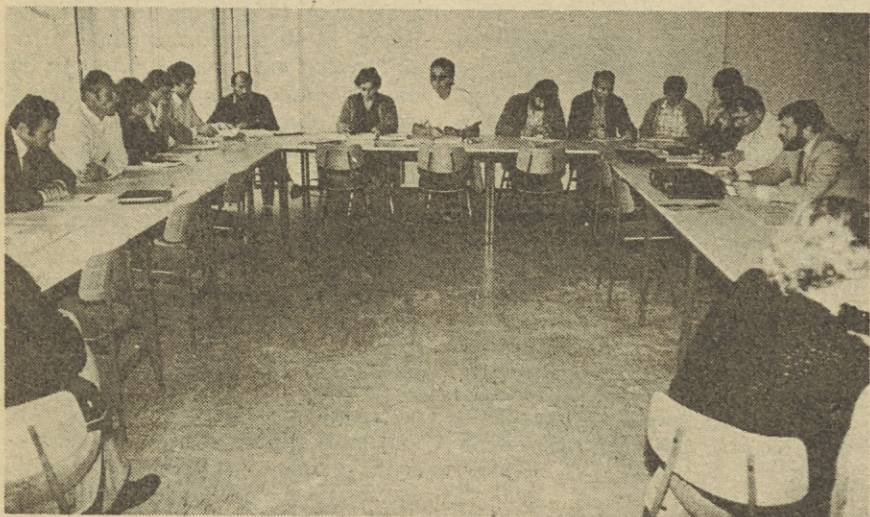

SEMINAR ZA FILIALE. DO Elektrozeve je v pritličju prostorov PPC organizirala 15. in 16. 9. seminar za filiale. Udeležence je pozdravil predsednik KPO Tone Kovič, ki je pri-
sotne tudi seznanil z organizacijo in proizvodnim programom DO Elektrozeve. Nato je
besedo prevzel Mitja Tavčar, spregovoril je o programu in vlogi Iskrinih filij, Jernej Velka-
vrh pa je podal poročilo o gibanju realizacije prodaje v letu 1980. Seminar, ki je trajal 2
dni, je bil prvi skupen sestanek vseh filij po konstituiranju DO Elektrozeve, na katerem so
obdelali tekočo problematiko ter plan za leto 1981 in srednjeročni plan. Omembe vredni
so še posebej koristni predlogi predstavnikov filij, ki so s tem konstruktivno doprinesli k
izoblikovanju skupne strategije nadaljnjega dela.

S seje izvršnega odbora sindikata in delavske kontrole

Izvršni odbor sindikalne konference in Odbor samoupravne delavske kontrole IEZE sta imela v petek, 12. 9. 1980 v Mokronogu skupno sejo, na kateri so največ razpravljali o trenutnem gospodarskem položaju in novem srednjeročnem načrtu 1981-85. Ugotovili so, da kljub poostrenim pogojem vse TOZD normalno poslujejo in to brez zastojev v proizvodnji. Seveda pa to zahteva dodatne ukrepe, akcije in prizadevanja.

Zastopniki skupnih služb, oz. službe za plan, analize in organizacijo so poročali o poteku sprejemanja planskih dokumentov. Ugotovili so, da usklajevanje in sprejemanje poteka po sprejetem vrstnem redu in, da načrte že usklajujejo z dokumenti občin in samoupravnih interesnih skupnosti.

S seje sindikata in SDK v Mokronogu.

V razpravi so sindikalni voditelji poudarili načelo, da je treba načrtovati realno, po materialnih možnostih in realnih pričakovanjih. V programskih dokumentih je treba vtiati vse pričakovane faktorje gospodarjenja.

Tako je treba temeljito upoštevati inflacijo in devalvacijo, devizno situacijo in potrebe po uravnoteženju devizne bilance vsake TOZD po njenih možnostih. Srednjeročni načrt mora imeti tri glavne poante: večanje produktivnosti z novimi tehnologijami, večanje gospodarnosti in s tem akumulacije, večanje izvoza.

Predsedniki OO sindikata so poro-

čali o pripravah na srednjeročno obdobje v TOZD. Iz razprave je bilo videti, da je srednjeročno planiranje postalo temelj srednjeročnega in dolgoročnega načrtovanja, kar se pozna tudi v realnih letnih načrtih. Ob vsem tem pa se je programiranje „podružilo“, vse bolj se delavci zanimajo kaj jih bo kaj stalo, koliko in zakaj. Kaj je nujno in kaj bi lahko odgodili na pozneje, ko bodo prilike bolj primerne. Poročevalci so povedali, da bodo vsi srednjeročni načrti sprejeti pred koncem leta.

Razpravljali so tudi o težavnem položaju zaradi vse večje nelikvidnosti, kar je zlasti pereče po dopustih, ko je dotok sredstev počasnejši. Predsednik poslovnega kolegija Stane Kovačič je sporočil, da so zagotovili vsa najnujnejša sredstva tako, da

proizvodnja povsod teče normalno in, da zaposleni tekoče prejemajo akontacije osebnih dohodkov.

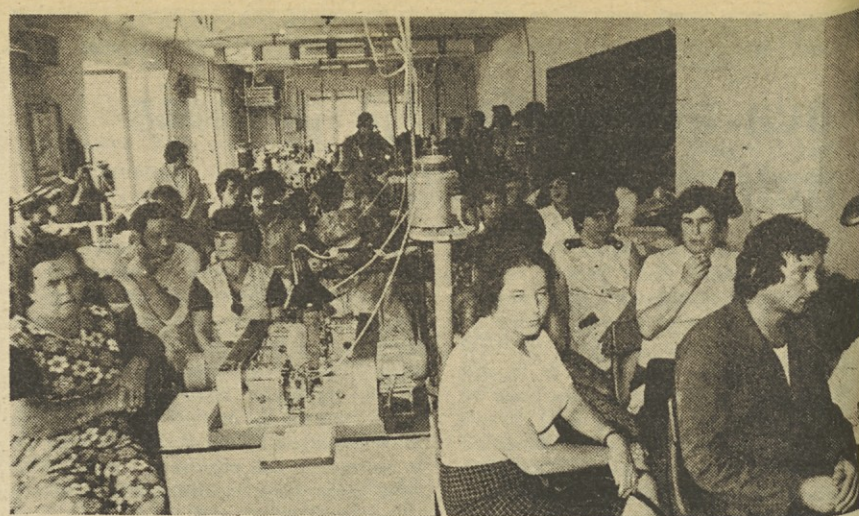
Vodja kadrovske službe Anica Kapusova pa je poročala o pripravah na sprejem sprememb v Samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke. Zanimiva je ena temeljnih misli, da je regulacija nagajevanja po delu začeta že pri razporejanju dohodka. Tu se namreč začne stimulacija kolektiva, ko se razdelijo sredstva na posamezne postavke in sklade. Ta samoupravni akt, ki ga pripravljajo, bo usklajil nagajevanje v vsej delovni organizaciji

Industrije elementov. Dosegli bodo, da bo vsakdo, na enakem delu v DO prejel enako nagrado, za enako kvaliteto opravljeno delo. Skladno s tem dokumentov pa so v DO izvedli tudi javno razpravo o skupnih merilih nagajevanja po delu v SOZD Iskra.

Precej so se delegati zadržali tudi pri razpravi o slabem gospodarskem položaju TOZD Keramika, o čemer pa poročamo na drugem mestu.

Sindikat IEZE pripravlja tudi akcijo za boljše obveščanje v TOZD, DS oz. vse delovni organizaciji. Vsaka TOZD in DSSSS naj bi imela svoje interne tehnične informacije, ki bi tekoče obveščala kolektive o dogajanju v domači TOZD. O predlogu bo Izvršni odbor razpravljal na prihodnji seji.

F. Kotar

Z zbora delavcev v TOZD Keramika 9. t.m.

Strokovno in z večjo storilnostjo nad izgubo

Vižmarska keramika, ki je TOZD Iskrine delovne organizacije IEZE, se že nekaj let sem otepa nekje na meji rentabilnosti in pod njo. Tudi lansko, 1979 leto so zaključili z izgubo in zato so šli v sanacijo. Domači strokovnjaki in strokovne službe Iskre Industrije elementov so pripravili praktičen in strokovno poglobljen sanacijski načrt, ki naj bi v dveh letih to TOZD saniral. Sanacija pa le delno uspeva, saj so letošnje polletje spet zaključili z negativnim predznakom.

Prav zaradi tega so sklicali v torek 9.9. letos zbor delovnih ljudi, nanj pa so povabili tudi člane poslovnega kolegija delovne organizacije in zastopnike SOZD Iskra. Na programu so imeli trenutno stanje, analizo sanacije in predvidevanja do konca leta ter načrte za prihodnji srednjeročni plan 1981-85.

Najprej je za ilustracijo IPO Ivan Polzelnik plastično in vsem razumljivo na kratko povzel poslovanje v letošnjem prvem polletju. Številke so pokazale, da so realizirali 47 % letnega plana, to pa zato, ker so dosegli le 73 % fizičnega obsega proizvodnje za prvih šest mesecev. Sredstev, planiranih za leto 1980 so porabili 51 %, dohodek so dosegli z 38 % letnega programa, kar je nasproti lanskemu letu le 84 % v istem obdobju. Čistega dohodka so dosegli 35 % predvidenega za leto, kar je le 38 % lanskega v istem obdobju. Osebnih dohodkov pa so dosegli z 45 %, kar je le 2 % več od lanskega v istem obdobju.

Že te številke povedo, da so bili stroški nad dohodki in tako so zaključili prvo polletje z 2,81 milijona dinarjev izgube in, če k temu prištejemo še 2,00 milijona dinarjev lanske izgube znaša celotni znesek blizu 5 milijonov dinarjev.

Ob teh številkah se je med kolektivom Keramike razvila živahna razpra-

va, v kateri so ugotovili, da so sicer izvedli precej sanacijskih ukrepov, niso pa naredili vsega, kar so predvidevali za „ozdravitev“ poslovanja.

In kje so vzroki za izgubo? Če si poslušal razpravo delavcev in strokovnjakov TOZD in DO si nujno dobil vtis, da je tehnologija zelo nedefinirana, storilnost nizka in predvsem velik izmet ali bolje rečeno slaba kvaliteta dela, kar povzroča velik odstotek izmeta, kar ob tako dragih surovinah, kot jih uporabljajo v Keramiki gotovo predstavlja velik strošek brez dohodka.

Drugo vprašanje je, izrabljena tehnološka oprema, ki niti sedanji tehnologiji ni več kos. Odtod tudi težave s kvaliteto in produktivnostjo. Seveda pa je marsikaj nerazčiščenega pri človeškem faktorju, saj ugotavljajo, da jim manjka poglobljenega znanja na področju tehnologije. Treba je povedati, da v Jugoslaviji ni ne poklicne, ne srednje, ne višje šole za keramično stroko. Zato znanje po večini pridobivajo zlasti inženirji na Inštitutu Jožef Stefan in drugod.

Vprašanje je tudi visoka režija za tako obliko proizvodnje. Zahtevna proizvodnja in zlasti kemija in fizika ob izdelavi tehnične keramike zahteva mnogo strokovnih prijemov, ki pa zahteva precej strokovnjakov. Te pa spet težko prenese nizka storilnost v

novi tovarni, zdaj namreč še gostuje v kostanjeviškem gradu. Zato si tehnologi in razvojniki zelo prizadevajo za izpopolnitev tehnologije, za katero bo v novih in funkcionalnih prostorih še mnog o več možnosti. Poleg tega pa iščejo možnosti za zamenjavo uvoženih materialov z domačimi, da bi tako devizno bilanco obrnili sebi v prid. Nekaj uvoznih postavk so že črtali.

Na tem zboru delovnih ljudi so tudi sprejeli dva samoupravna sporazuma za SIS za zdravstveno varstvo. Za to skupnost bodo plačevali nekaj več, da bodo tam lahko izpopolnili opremo. Med drugim bodo v Kostanjevici drugo leto gradili tudi zdravstveno postajo, ki je že prepotrebna.

Razpravljali so še o osnutkih srednjeročnih planov v SOZD Iskra, v DO IEZE in domači občini Krško. Ti dokumenti prinašajo precej novosti in nalog tudi kostanjeviškemu kolektivu Iskre. Predvsem se bodo morali kadrovske okrepiti in ob delu dobiti več tehnološkega znanja, ki ga rabijo v svoji zahtevni panogi industrijske elektronike.

F. Kotar

Na zboru delovnih ljudi v kostanjeviški Iskri.

neposredni proizvodnji.

In kje so rešitve? Tudi ob tem so se razpravljali iz kolektiva in strokovnjaki zadržali zelo dolgo in temu so posvetili največ časa v razpravi. Predvsem je treba ostati pri osnovnem programu – se pravi pri tehnični keramiki, ki je bazična proizvodnja za industrijo elementov, torej je pomembna za vso Iskro, za jugoslovanski trg in za izvoz.

Zato v TOZD že pripravljajo investicijski elaborat za gradnjo nove tovarne, ker sedanji prostori, nekdanja mizarna, ne ustrezajo svojemu namenu. Tudi stroji, oz. tehnologija mora biti sodobnejša. Zato načrtujejo investicijo v najsodobnejšo, avtomatsko, visokoproduktivno opremo. Investicija je na prioritetni listi Iskre in že ima odobrenje Gospodarske zbornice. Treba je le še definirati nekaj tehnoloških detajlov in lahko bodo začeli z gradbenimi projekti.

Član poslovnega kolegija SOZD Iskra, predsednik KPO IEZE Stane Kovačič in član KPO IEZE za ekonomsko vprašanja Jože Šurc so v razpravi dejali, da ni nerešljivih ovir za investicijo v novo tovarno in, da bo ta zgrajena že v prihodnjem srednjeročnem planskem obdobju. V tovarni bosta obe sedaj dislocirani enoti, kar bo gotovo zmanjšalo režijo in poenotilo tehnologijo, kolikor je to tehnično izvedljivo.

In kako dotle? Sanacijski program predvideva, da se da delati rentabilno, čeprav ne najbolj uspešno, tudi v sedanjih pogojih. Zato so na zboru sklenili, da bo komisija za spremljanje sanacije še ostreje nadzorovala dosledno izvajanje sanacije, ugotavljala uspehe in spodrsiljaje. Ob neopravljenih nalogah pa bodo poiskali odgovorne in ustrezno ukrepali.

Sicer pa trend proizvodnje in gospodarski učinek kažeta, da je že prišlo do pozitivnih premikov. Sicer pa sanacijski načrt predvideva „ozdravitev“ v dveh letih in po pol leta izvajanja seveda ne moremo pričakovati dokončnih rešitev. Dolgoročno prizadevanje bo rešilo še ostale probleme previsokih stroškov, storilnosti, rentabilnosti in vprašanje režije.

Torej v prihodnjem srednjeročnem obdobju Keramika lahko predvidi visokoproduktivno tovarno, ki bo zagotovila polizdelke finalistoma, ki za Iskro proizvajata upore in keramične kondenzatorje. Ostala bo pri osnovnem programu, ki pa bo ob visoki produktivnosti in profesionalizaciji zagotovil vse pogoje tudi za močan izvoz.

F. Kotar

TOZD Magneti v IEZE gradi novo tovarno in rekonstruira staro. Ob novogradnji so se na nekaterih mestih pokazala tla za nezanesljiva. V globini so se našle plasti ilovice in stisnjene zemlje – vse ostalo je seveda prod, kot na vsem ljubljanskem polju. Zato morajo zgraditi „sidra“, ki jih gradbeniki imenujejo „očkovne temelje“. Ti točkovni temelji so zabetonirani do 8 m globoko, do trdne podlage.

Mariji Grgovič v slovo

V torek, 2. septembra smo se v TOZD UPORI Šentjerneji zadnjič poslovili od dolgoletne sodelavke Marije Grgovič. Kruta usoda je hotela, da se mnogo prerano konča njena življenjska pot.

V Šentjernejski Iskri se je zaposlila že pred 25. leti, tako da je bila ena od naših najstarejših sodelavk. Nikoli ji ni bilo škoda časa za tovarno in sodelavce. Žrtvovala je svoj prosti čas, ko je bilo treba v preteklosti tudi s prostovoljnim delom pomagati pri izgradnji tedaj šele razvijajoče se tovarne. Vsa leta je svoje delo opravljala vestno in z veseljem. Rada se je pogovarjala s sodelavci o nadaljnjem razvoju kolektiva.

Ustvarila si je družino in dom, vendar ji zahrbtna bolezen ni pustila, da bi lahko uživala sadove svojega dela in ji pustila, da bi lahko vzela v naročje vnučka in še srečnejše živela.

Za njo bo v kolektivu, kakor tudi v družini ostala velika praznina. Marije ni več med nami – ohranili pa jo bomo v lepem spominu.

Sodelavci

Komercialisti pred zahtevnimi nalogami

Prejšnji teden je bil v kostanjeviški Iskri zbor delovnih ljudi, na katerem so pretresli letošnje dosedanje poslovanje in pregledali možnosti ter naloge do konca leta. Stanje njihovega poslovanja sicer ni rožnato, čeprav niso v izgubi. Kljub velikemu prizadevanju kolektiva za višjo produktivnost in stabilizacijskemu obnašanju, so stroški visoki in predvsem zaloge prevelike. Tu pa so seveda vezani na komercialno, ki je še vedno premalo prodorna na domačem in tujih trgih.

Tako nekako je izzvenelo mnenje razpravljalcev na dokaj živahnem zboru delavcev. IPO Peter Luštek je poročal o poslovanju v prvem polletju. Fizični obseg proizvodnje so dosegli s 33 % letnega načrta, realizacija pa znaša 35 %. Tako so proizvedli 18 % več kot lani v istem obdobju, čeprav niso dosegli predvidenih ciljev. Čisti dohodek so dosegli z 41 % letnega načrta in akumulacijo v višini 31 % letnega programa.

Huda je številka zaloge gotovih izdelkov ki znaša kar 71 % in tu so razpravljali menili, da najbrž komercialisti niso naredili svojega, niti na domačem trgu, niti v izvozu. Zato morajo v času do konca leta narediti vse možne korake, da bodo zaloge izginile in ne več bremenile prepotrebni likvidnih sredstev.

Seveda pa niso vsega krivi komercialisti. Industrijska elektronika namreč izdeluje tudi polizdelke za industrijsko vgradnjo, tako na primer vžigalnike za plinske štedilnike, ki pa jim je naročnik zmanjšal naročila, ker pač štedilnikov proizvaja manj. Te-

Največji porast izvoza v široki potrošnji

Poslovanje Tovarne gospodinjstskih aparatov v Retečah so delavci ocenili kot nezadovoljivo, saj so polletje zaključili na meji izgube. Vzrokov za to ni bilo težko poiskati — kronično pomanjkanje domačih in uvoznih repromaterialov. Stalni zastoji v dobavah ne le tujih za proizvodnjo potrebnih delov so često zavirali finalizacijo izdelkov, precej „zaslug“ za slab zaključek polletja pa imajo seveda tudi izvozne restrikcije. Slednji podatek je nekoliko težko razumljiv, saj podatki o izvozu te TOZD črno na belem navajajo, da pokrivajo izvoz s 94 % izvoza!

V prvih šestih mesecih letošnjega leta so v Retečah resda realizirali manj izvoza, kot so z letnim planom predvideli, vendar pa je porast v primerjavi z letom poprej izredno velik. Že v uvodu smo zapisali, da izvoz že presega uvozne potrebe, hkrati pa še stalno narašča. Že v prvem polletju je tako indeks izvoza v primerjavi z enakim obdobjem leta 1979 kar 263,6, to pa je hkrati tudi največji porast, kar jih je v široki potrošnji zabeleženih. Vrednost izvoza v prvem polletju presega 1,3 milijone dolarjev, pomembneje pri tem pa je, da je uvoz istočasno naraščal bistveno počasneje. V primerjavi z letom 1979 je bil letošnji večji le za 29,1 %.

Pomanjkanje in nesortiranost repromateriala sta, kot smo že zapisali, glavna krivca za slab poslovni rezultat ob koncu prvega letošnjega polletja. Zlasti nesortiranost je povzročila velike zaloge nedokončanih izdelkov, posledica pa je seveda opazen tržni zastoj. Vzporedno je iz dneva v dan bolj naraščal problem likvidnosti. Vsa plačila (več kot 95 %) so menična — razen izvoznih — zato so bili prisiljeni iskati eskontne menice, takšni „podvigi“ pa so seveda zahtevali dosti dodatnih, nepredvidenih stroškov.

Največ zaslug za pojavljanje problema likvidnosti tiči v nepravilnih izplačilih izvoznih premij, ki se v poprečju vlečejo kar dobrih 6 mesecev. Vsem tem nevšečnostim navkljub pa v tovarni ne odstopajo od osnovnega začrtanega cilja — vse sile usmerjajo v izvoz, čeprav se pri njihovem finančnem rezultatu to odraža negativno.

Posebno poglavje njihovega poslovanja (ne)uspeha pa so seveda cene. Kar dobra četrtina njihovih izdelkov ima namreč že dve leti stare cene, ostali izdelki pa imajo cene nespremenjene že od aprila preteklega leta. S cenami, ki se tako počasi, oz., se sploh ne prilagajajo, seveda ni moč loviti stroškovne inflacije, ki med repromateriali neusmiljeno raste. Kako v takih pogojih sploh lahko poslujejo brez izgube? Med drugim tudi na račun serije stabilizacijskih ukrepov, nizkih osebnih dohodkov (letos le za 9 % višjih od lanskega leta, v poprečju okrog 7000 dinarjev) itd. Vse to pa seveda nima samo pozitivnih učinkov — nizki osebni dohodki so eden od glavnih krivcev za precejšnje fluktuacije kadrov in to zlasti strokovnih!

Izkušnje iz prvega polletja in prilagajanje tržnim razmeram pa v marsičem botrujejo sedanjemu položaju v

Retečah. Zaloge so trenutno zmanjšali na najmanjšo možno mero, zlasti gotovih izdelkov imajo trenutno v zalogi precej manj kot v začetku leta. Zaradi težav z uvozom regulacijskih delov za plinske peči niso uspeli pripraviti sezonske zaloge, tako da letos ne bo na voljo niti petina lanske količine! Prizadeti bodo seveda najbolj potrošniki, ki bodo letos težko kupili peč, ki deluje na enega najcenejših virov energije.

Odločna izvozna usmerjenost, ki so jo postavili za cilj, med drugim pomeni, da imajo do konca letošnjega leta sklenjenih za okoli 5 milijonov dolarjev izvoznih poslov. Vse zunanje-trgovinsko poslovanje je usmerjeno na konvertibilno tržišče, vendar pa prav zaradi težav z repromaterialom najverjetneje ne bodo uspeli realizirati zastavljenega cilja — do avgusta so namreč realizirali le 1,6 milijona dolarjev izvoza. Če bi hoteli zamujeno nadoknaditi, bi morali preusmeriti v proizvodnjo za izvoz kar 52 % razpoložljive opreme in dela. Tega seveda ne bo potrebno narediti, ker ni prav nobenih izgledov, da bi kakorkoli uspeli nabaviti zadosti repromateriala. Težava je torej znana — čeprav gre za izdelke, namenjene izvozu, je skoraj nemogoče nakupiti nekaj repromateriala iz inozemstva.

Usmeritev v izvoz, ki se vsaj v zdajšnji fazi odraža na finančnih rezultatih z rdečimi števkami, pa po mnenju delavcev v Retečah predstavlja dobro osnovo za delo v bodočem obdobju. Upravičeno pričakujejo, da se bo slej ko prej uredilo vprašanje izvoznih stimulacij, perspektive in izvozno zanimiv proizvodni plan pa je vsekakor dobra osnova za še večje uspehe pri plasiranju njihovih izdelkov na tuja tržišča. Tudi prodajne cene njihovih izdelkov so v skladu s cenami na zahodnem trgu, kar za domače tržišče ne velja. Razlike so tolikšne, da jih ne more premostiti niti Iskrina interna stimulacija, ki bi morala biti za njihove potrebe bistveno večja.

Obetavni izvozni uspehi nedvomno predstavljajo dober začetek preusmeritve Tovarne gospodinjstskih aparatov. Ob tem pa je seveda treba pomisliti tudi na domačo prodajo, ki ima vsaj za zdaj kaj negotovo bodočnost. Zamrznjene cene končnih izdelkov ob nenehnem draženju repromaterialov (nerjaveča pločevina, npr., se je med zamrznitvijo podražila kar za 75 %, cene ostalih materialov pa v poprečju za več kot 40 %) lahko pripeljejo Tovarno v zelo neugoden položaj. Doklej še tolikšna nesorazmerja?

Stane Fleischman

S seje konference sindikata

Na petkovi 6. redni seji, ki je potekala v prostorih Krajevne skupnosti Savsko naselje, je Staniša Nikolić, član kolegijskega poslovnega odbora za področje finančno računovodskih zadev seznanil prisotne s polletnimi rezultati poslovanja delovne organizacije Avtomatike. Če iz celotnega in obsežnega poročila omenimo samo nekaj bistvenih postavk, potem lahko rečemo, da smo z rezultati lahko zadovoljni.

To nakazujejo tudi podatki, da so temeljne organizacije v sestavi Avtomatike ustvarile prihodek, ki predstavlja 49,4 % povečanje v primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu. Uspešnost poslovanja nakazuje tudi doseženih 46,7 % planiranega dohodka in 49,7 % planiranega čistega dohodka. Tudi osebni dohodki so bili doseženi v sorazmerju glede na rezultate poslovanja (masa izplačanih OD je porasla za 16 %, dohodek pa za 26 %).

Tako v sklepu na to točko dnevnega reda kot v razpravi, skozi katero so se odražale posamezne problematike temeljnih organizacij, predvsem materialne proizvodnje, se je ponovno poudarjala odgovornost tako temeljnih organizacij kot družbenopolitičnih dejavnikov pri reševanju enega od osnovnih problemov; zmanjševanju zalog nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov. Povečevanje vrednosti zalog namreč še vedno povroča določene likvidnostne probleme tako v nekaterih temeljnih organizacijah kot v delovni organizaciji kot celoti.

Sklep, ki so ga sprejeli delegati ki še posebno zavezuje vse osnovne organizacije v temeljnih organizacijah je, da naj osnovne organizacije in njeni izvršilni odbori skupaj s poslovnimi organi in odgovornimi delavci TOZD tekoče spremljajo poslovanje ter vsestransko informirajo delavce z nastalo problematiko. Rečeno je bilo tudi, da naj se v smeri boljšega gospodarjenja oz. doseganja boljših poslovnih rezultatov uvozne materiale v največji možni meri nadomesti z domačimi.

V nadaljevanju je član poslovnega odbora, Staniša Nikolić podal tudi obrazložitev v zvezi s pripravo planskih dokumentov — temelji planov TOZD ter osnove plana delovne orga-

DSSS, ŠKOFJA LOKA

Temelji srednjeročnega načrta

Delavci Delovne skupnosti skupnih služb so se v Škofji Loki 12. septembra zbrali na zboru delavcev. Obravnavali so edino točko dnevnega reda — temelje srednjeročnega plana DSSS Iskra — Široka potrošnja. Predloženi osnutek temeljev srednjeročnega plana so z manjšimi dopolnili sprejeli soglasno.

Osnovne značilnosti razvoja skupnih služb Široke potrošnje, o katerih bomo še posebej poročali, so v razširjeni obstoječi dejavnosti in osvojitvi nekaterih novih. Pridobiti bo potrebno več novih delavcev — v sekretariatu, področju za finance in računovodstvu, področju za programsko in razvojno dejavnost, področju za kakovost in zanesljivost, novost je enota za avtomatsko obdelavo podatkov področja za organizacijo in AOP. Zlasti ta enota bo zahtevala največ novih delavcev (13). Skupno naj bi po predvidevanjih ob koncu prihodnjega petletnega obdobja v Skupnih službah delalo 61 ljudi.

Novost v prihodnjem obdobju je tudi način financiranja DSSS. Temeljne organizacije bodo financirale DSSS akontativno na osnovi planiranega delilnika, ob vsakem periodičnem obračunu in ob zaključnem računu pa bo DSSS izdelala poračun. Celotni dohodek, dosežen po posebnih nalogah, bo priznan enoti, ki ga bo ustvarila.

Temelji srednjeročnega plana DSSS dajemo tudi predvideno novogradnjo delovnih prostorov, ker dosednji lastnik (Lokainvest) načrtuje izselitev Iskrinih prostorov.

SF

Ena od družbenopolitičnih organizacij na ravni delovne organizacije, ki je z obsežnim in pomembnim dnevnim redom pokazala, da je za nami čas počitnic in da se bo potrebno z vso resnostjo lotiti nalog, ki nas še čakajo do konca letošnjega leta in v prihajajočem srednjeročnem obdobju je konferenca osnovnih organizacij sindikata.

nizacije za obdobje 1981–85.

Omenjeni osnutek samoupravne sporazume o temeljnih planov zajema poglavitne cilje, ki jih bomo v tem planskem obdobju skupno uresničili, to pa je doseči večji realni dohodek, čisti dohodek in akumulacijo na enoto vloženega živega in minulega dela. V smeri doseganja teh ciljev bomo napravili tudi bistvene premike v okviru že začrtane programske politike in uvajanja novih tehnologij, ki temelji na gradnji računalniško orientiranih sistemov in naprav za avtomatizacijo in vodenje procesov v prometu, energetiki, industriji in drugih gospodarskih panogah.

V tem smislu bomo morali odpraviti tudi paskladja med proizvodnimi zmogljivostmi nekaterih TOZD ter uveljaviti večjo specializacijo in delitev dela med njimi. To pa dosežemo le z specifikacijo oz. izhajanjem iz blagovnih skupin, ki so pomenile tudi osnovo pri nastajanju tega dokumenta. Specifikacija po blagovnih skupinah ni bila narejena samo za proizvodne programe pač pa tudi za prodajo na domačem in tujem trgu.

Kot posebno poglavje je potrebno obdelano tudi področje združevanje sredstev in investicije (oblika in način združevanja sredstev na nivoju DO) in sicer tako dolgoročnih naložb kot tekočega poslovanja in zagotavljanja likvidnosti, rezervnih sredstev in sredstev sklada skupne porabe. Delegati so bili enotni v mnenju, da je osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za srednjeročno obdobje 1980–85 kvalitetno pripravljen, da so v njem nakazane smernice srednjeročnega razvoja delovne organizacije kot celote in da je v dokumentu vseskozi prisotna programska krepitev posameznih subjektov in Avtomatike kot celote, kar je v skladu s programskimi izhodišči konference sindikata.

Tudi seznanitev s predlogom nove delitve dela med delovnimi skupnostmi, Avtomatike, ki jo je podal Jože Godec, vodja delovne skupnosti za skupne zadeve je med delegati vzbudila splošno zanimanje.

Novi pogoji gospodarjenja, ki jih kroji politika gospodarske stabilizacije ponovno dokazujejo v Avtomatiki že večkrat izrečeno misel, da proces iskanja boljših poslovnih rezultatov z dosedanjim fazo razvoja organiziranosti v okviru delovne organizacije še ni zaključen. Pospešena stabilizacija, usmerjena z boljšim planiranjem dela v TOZD in delovni skupnosti in s tem

prilagajanje zahtevam in ciljem poslovanja je nakazala potreba, ki se je izoblikovala v predlog poslovnega odbora Avtomatike, da naj se postopno odpravijo pomanjkljivosti ob bistveno zmanjšani rasti zaposlovanja, omogoči z drugačno delitvijo dela med delovnimi skupnostmi Avtomatike.

Iztočnice, ki so pogojevale pripravo predloga nove delitve dela in delovanja delovne skupnosti Avtomatike so bile naslednje:

— delovne skupnosti moraj biti strokovno usposobljene vsaj za koordinacijo dela vseh bistvenih funkcij delovne organizacije,

— organizirane naj bodo ali po načelu horizontalne specializacije, ali da se vse združene funkcije organizirajo v eni delovni skupnosti,

— posamezna opravila, ki so specifična za TOZD, je potrebno organizirati v TOZD,

— organizacija delovnih skupnosti naj omogoča ob nadaljnjem razvoju samoupravne organiziranosti DO postopno koncentracijo strokovnih kadrov kar naj bi omejevalo nepotrebno razraščanje določenih kadrovskih struktur,

— organizacija delovnih skupnosti naj omogoči izvajanje potrebnih opravil za nove TOZD.

Vodja delovne skupnosti Jože Godec je nato prisotne seznanil s posameznimi poglavji predloga nove delitve dela, ki bi predstavljala nov korak v smislu izvajanja določil zakona o združenem delu in stabilizacijskih prizadevanj na področju samoupravne organiziranosti (obsejaje o sami delitvi v eni od prihodnjih števil glasila). Konferenca sindikata je podani predlog podprla, mu izrekla družbenopolitično podporo in se obvezala, da bo aktivno sodelovala v času javne obravnave omenjenega predloga.

V okviru dnevnega reda je bila obravnavana še ocena uveljavljanja načina delitve po delu v DO v zvezi s pripravo na 2. konferenco ZSS, ki jo je pripravila komisija na ravni DO ter za informacijo o osnutkih družbenih dogovorov o delitvi sredstev za OD. Tudi na omenjene osnutke je imela komisija, ki je delovala na ravni delovne organizacije določene pripombe, ki jih je konferenca potrdila.

Š. D.

Jožefa Tavželj v pokoju

V mesecu avgustu je odšla v pokoj Jožefa Tavželj, ki je kot administrativni referent 20 let združevala delo v Iskri in sicer v TOZD Stikalni elementi Dobrepolje.

Kar verjeti ne more, da ji je teh 20 let minilo tako hitro, saj so še danes dobro spominja prvih dni v Iskri. Takrat, se spominja, sem delala obračun za OD za vsega 9 zaposlenih, danes pa ima TOZD Stikalni elementi Dobrepolje že 240 zaposlenih. Tudi dobrepoljska dolina je ravno zaradi Iskre močno spremenila svojo podobo, saj kakor sama pravi dolina živi v Iskro.

Sodelavce, ki so jo ob odhodu obdarili s skromnim darilom zapuščajoča z mislijo, naj nadaljujejo delo njene generacije in z delom dokažejo, da si zaslužijo novo „tovarno“, ki se bo gradila v prihodnjem obdobju. Predvsem pa si želi, da bi ohranili dobre tovariške in medsebojne odnose in pa zaupanje v sodelavce, ki uspešno vodijo TOZD Stikalni elementi.

Primož Bernot

Odbor za gospodarjenje o poslovanju

Člani Odbora za gospodarjenje DO Široka potrošnja so se zbrali na redni seji v Škofji Loki 12. septembra. Na sestanku so obravnavali poročilo o polletnem poslovanju delovne organizacije, spregovorili so tudi o izvozu — uvoznem položaju TOZD, ki proizvajajo širokopotrošne izdelke.

Zaradi sprememb v gospodarskem planu TOZD Sprejemniki iz Sežane so obravnavali tudi rebalans gospodar-

skega plana DO za letošnje leto in poslušali poročilo o izvajanju sanacijskega programa v TOZD Montaža Idrija. Tu so se še zlasti posvetili problematiki naročil, za področje, za katero jih je še posebej zadalil delavski svet DO.

Sanacijska komisija je že izdelala osnutek rešitve položaja, v katerem aktivno sodelujejo TOZD Tovarna gospodinjstskih aparatov iz Reteč, TOZD Elektromotorji iz Železnikov in TOZD Antene z Vrhnike.

SF

S seje odbora za gospodarjenje DO Široka potrošnja.

Od Celjskih grofov do Prešerna

Letos slavi petinsemdeset let plodnega in ustvarjalnega življenja znani slovenski dramatik, esejist, teatrolog in vnet kulturni delavec dr. Bratko Kreft. In to priložnost zdaj izrabljamo za to, da bi napisali nekaj misli in spoznanj ob dveh njegovih knjigah, ki sicer nosita kot letnico izida 1979, vendar pa pomenita po svoje tudi obeležitev avtorjevega življenjskega jubileja, hkrati pa predstavljata nekako začetek Kreftovega literarnega dela in obenem njegovo najnovejše literarno delo med katerima pa ležijo kar štiri desetletja.

Tu so namreč danes že klasični in znameniti Kreftovi „Celjski grofje“, s katerimi je ljubljansko dramsko gledališče začelo svojo gledališko sezono 1932/33 leta in so nekaj mesecev zatem bili natisnjeni tudi v knjižni zbirki Slovenske poti, zdaj pa jih je Mladinska knjiga lani ponovno izdala kot 181. zvezek svoje prav tako znamenite in klasične zbirke Kondor s spremno besedo Dušana Moravca.

Poleg same drame, ki je objavljena v drugem delu tega zvezka zbirke Kondor, velja predvsem opozoriti na obširen dramatikov uvod k sami drami, uvod, ki je pred štiridesetimi leti nedvomno predstavljal prvi pri nas marksiistično zasnovan in napisan znanstveno-esejiistični spis ne samo o celjskih grofih, temveč tudi o hkratni zgodovinsko-ekonomski problematiki, ki jo je Kreft dosledno uresničil tudi v svojem dramskem delu. Opozoriti namreč velja, da je tudi v Celjskih grofih še kako prisotna usoda Veronike Dešenjske, ki je že pred Kreftom navdihovala vrsto slovenskih pa tudi drugih pisateljev, da so njeno usodo skušali upodobiti v dramski obliki, od Jurčiča do Župančiča. In še nekaj, zagotovo te Kreftove drame ne bi bilo, če bi ne bilo prej omenjenih, že napisanih dram, ker je Kreft svoje Celjske grofe napisal prav iz odpora do vseh prejšnjih del na to temo, ki so v zgodovinski in miselnem pogledu podala zgrešene in idealizirane portrete celjskih mogotcev.

Zato pravilno ugotavlja Dušan Moravec v spremni besedi: „Kreft je tako z zgodovinskim uvodom kakor z dramo dokazal samo, da celjski grofje niso bili in niso mogli biti to, za kar so jih hoteli narediti pred njim: nositelji slovenskega ali jugoslovanskega nacionalizma, velikaši, ki so stremeli za ustanovitvijo jugoslovanske države že v srednjem veku, za kar so dajale zagovornikom take misli oporo Hermanove rodbinske vezi s srbskim knezom in bosanskim kraljem. Dokazal je, da so bili celjski grofje tuji gospodari, katerim je stoletja robotalo naše ljudstvo, tako kot so bili tuji gospodari Habsburžani in drugi fevdalni oblastniki, katerih vpliv je zajemal tudi našo zemljo. Hkrati pa je opozoril na dejstvo, da fevdalizem sploh ni bil nosilec nacionalizma: to je postalo šele meščanstvo s svojim novim gospodarskim sistemom.“

Na tej zdravi historični presoji je zgrajena Kreftova drama, prva verna in nepotvorena slika Celjanov v naši literaturi. In prav iz te osnove rasteta poglavitni odliki drame: vseskozi stvarni, z ostrimi psihološkimi darom in zgodovinskim gradivom osvetljeni, krepko izrisani karakterji; prav tako ostra, zgoščena gradnja dejanja in dialoga, ki dosega v tretjem dejanju svoj dramaturški in miselni vrh.

Ni treba še posebej opozarjati, da so Celjski grofje od svojega nastanka dalje nenehno na repertoarju tako slovenskih kot tujih gledališč, kar samo priča, da so se uvrstili v tako imenovani „železni repertoar“ naših gledališč.

In če so Celjski grofje v nekem smislu dialektično-historična drama tako fevdalcev—posameznikov kot množice, predvsem meščanov, potem je najnovejša drama Bratka Krefta „V ječi življenja“ drama in tragedija posameznika, individua, konkretno našega pesnika Franceta Prešerna.

Tudi ta „neblaga igra iz zadnjih dni pesnikovega življenja“, kot je podnaslovil svojo dramo „V ječi življenja“ naš avtor, je izšla lani pri mariborski založbi Obzorja. In

tudi za to svoje dramsko delo je Kreft, kot za Celjske grofe, napisal obširen uvod, ali bolje študijo, ki je po svoje pendant dramskemu besedilu, na drugi strani pa izredno zanimiv in tehten prispevek k našemu prešernoslovju.

Tudi za to Kreftovo delo lahko rečemo, da je nastalo iz polemičnega vzroka, to je, iz Kreftovega odpora do nekaterih, že preveč klišejskih in tudi preveč pozitivističnih gledanj na našega pesnika, njegovo delo in njegovo življenjsko usodo. Tako nam Kreft v svojem uvodu tolmači Prešernovo poezijo v nekem smislu na nov, lahko bi rekli marksističen in hkrati tudi psihoanalitski način, pri čemer izhaja zlasti iz svojega razumevanja in tolmačenja Prešernove poezije, v kateri je našel mnogo erotičnih in tudi seksualnih problemov in razrešitev le-teh v pesnikovem življenju in njegovih poezijah. Vsekakor je ta nekonvencionalni in v nekem smislu moderen pristop avtorju omogočil, da vseh teh svojih tez in spoznanj ni samo ponazoril in upodobil v svojem dramskem besedilu, temveč je po svoje tudi prispeval v samo prešernoslovje popolnoma nov in netradicionalen prikaz in tolmačenje vsega tistega, o čemer se nam je zdelo, da so že do kraja povedali in zacementirali vsi dosedanja prešernoslovci, od Stritarja, preko Kidriča do Slodnjaka.

Kreft nas je v uvodni besedi zapisal: „To je materialistično—psihološka dialektika, ki jo skušam uveljavljati v vsem svojem delu že od Celjskih grofov dalje, čeprav pri večini slovenske kritike ni popularna, ker se naslanja pri svoji analizi in sintezi na nedogmatično razumljeno materialistično filozofijo in njen svetovni nazor, katerega osnova je živ dialektični in historični materializem. Razumem ga kot načelo in metodo in tudi kot najobjektivnejši analizator, kot najbolj zanesljivo sredstvo in način, kako se iz številnih nasprotij (subjektivnih in objektivnih) dokopati do osnovne resnice in do vseh tistih resničnih objektivnih in subjektivnih temeljev in okoliščin, ki povzročajo človeške drame in tragedije pa tudi komedije.“

Seveda vsega tega ni mogoče uporabljati mehanično, nasprotno: vse to terja človekovo intuitivno stvariteljsko umsko silo, ki ni dana vsakomur enako. Uravnolovka je tudi na tem področju nemogoča, in dokler bo zasidrano življenje na današnjih temeljih, polnih nasprotij in protislovij, bo še zmeraj raloček med Prešernom in Kosekim, med Marxom, Engelsom in Leninom na eni strani in med njihovimi neizvirnimi epigoni. Ne more biti vsakdo Prešeren ali Puškin, kakor ne more biti vsakdo Marx ali Lenin, pa če bi se naučil na pamet vse, kar sta ustvarila in napisala.

Prešeren ni le velik umetnik pesnik, marveč je z vsem svojim delom, umom in nazorom skupaj s Cankarjem in Župančičem predhodnik tudi našega osvobodilnega boja, ki je nujno moral preiti iz nacionalne v socialno revolucijo, če je hotel tudi tisto (ali vsaj poglavitno), kar je bilo v preteklosti zamujeno, izpolniti ter tako dohiti in prehiti, kolikor se le da, ustrezni družbeni in narodni razvoj v našem času.

Prešernovo pesniško delo ni samo velika literarna umetnina v smislu naše nacionalne in svetovne književnosti, marveč je v njeno bistvo kljub vsemu subjektivno lirskemu zajet tudi globok humanistično družbeno narodni, ljudski in osebni etos, ne oziraje se na nekatere zapletitve njegovega življenja, ki so jih Prešernovi nasprotniki in sovražniki izkoriščali zoper njega še za časa njegovega življenja, kakšen malomeščanski zelon pa tudi še pozneje do današnjega dne, ko je malomeščanščine, žal, še zmeraj v izobilju.

Z dnem, ko sta Levstik in Stritar urbi et orbi dokazala, da je Prešeren velika pesniška in narodno-kulturna osebnost, pa se je v meščanskih in malomeščanskih krogih, še posebej v tistih, ki so prej do neba povzdigovali patetiko Kosekega, postopoma razvila druga skrajnost: patetično rodoljubarsko in frazersko povečevanje pesnika in njegovega dela. Prevladujoče malomeščansko in meščansko množje ga je zavilo v „štanjopapir“ svojega frazerstva in plitve patetike in ga svoji lastni imenitnosti na čast postavilo v rodoljubarski tabernakelj, da bi ne slišalo več glasu vesti in smisla njegovih besed — čisti provincialni rodoljubarski formalizem, ki ga je ostro bičal že Levstik, še ostreje pa Cankar. Toda kljub temu nije iz Prešernovih poezij grmeč zvon vesti, sliši in doume pa ga le tisti, ki ima sam vsaj še trohico vesti v sebi in posluh, da sliši in doume tudi svareč glas, ki se oglašja zdaj tu, zdaj tam iz njegovih pesmi, ki je velika pesem njegovega in našega bitja in ne biti.

Kreft kot dramatik je v tej svoji drami o Prešernu seveda znal tudi najti ves tisti dramatični in tragični vrhunec, to so dnevi pred pesnikovo smrtjo, ki jih je upodobil v svoji drami in ob tem zapisal v uvodu:

„Nekaj nad sto let nismo vedeli podrobnosti in z dokazili podprto, kaj se je dogajalo zadnje tedne pred smrtjo s Prešernom in nato po njegovi smrti z njegovo zapuščino. Naposled se je lotil preiskave in raziskave mučne zadeve pokojni Alfonz Gspan in

Ob boleči izgubi moje drage mame

JOHANCE NAGLIČ

se najlepše zahvaljujem sodelavcem TIV TOZD ATC za podarjeno cvetje, denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti hčerka Mici Grašič z družino.

Ob prerani izgubi dragega

MARKA KODRA

se iskreno zahvaljujem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in poslovinne besede ob odprtem grobu TOZD Orodjarna in TOZD Števci — traku T3 za izkazano pomoč mami Julka, sestra Milena in ostali.

Ob boleči izgubi dragega očeta

FRANCA POGAČNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD ATC — kontrola vtičnih enot za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in denarno pomoč hčerka Olivera Kogovšek z družino.

pogumno razgalil pred svetom velik kulturni zločin, ki ga je nad Prešernom in nad slovensko kulturo zakrivil — z ideologijo posvečeni in z zelotsko moralo maziljeni dekan Dagarin, ko je prej fanatično mučil na smrt bolnega Prešerna in sežgal vladajoči družbi in še posebej cerkvi nevarno in dotlej neobjavljeno Prešernovo literarno zapuščino. S svojo razpravo, podprto z neovrgljivimi dokazi, je za vselej odkril in dokazal, da je bil dekan Dagarin v svoji ideološki in poklicni vnemi požigalec precejšnjega in nedvomno dragocenega dela Prešernove literarne zapuščine. Brez pretiravanja pa se sme še v tej zvezi reči: po vsem, kar danes vemo, je bil po Pavšku Dagarin res klavmo-moralistični rabelj svobodomisla in pesnika Prešerna.“

Tako sta torej lani izšli dve Kreftovi deli: prvo stoji na začetku njegove ustvarjalne poti, štiri desetletja kasneje pa smo dobili njegovo dramo o Prešernu. Obena je skupna izrazito polemična in tudi politična

nota v žlahtnem smislu te besede, obenem temeljita na dialektičnem pojmovanju zgodovine in če je prva freska iz prehodnih časov iz fevdalizma v meščanstvo, je druga individualni portret meščanskega časa sredine minulega stoletja na Slovenskem, ki jih je tako žarko in veličastno razsvetlila Prešernova osebnost, katere delo in življenje je bilo vsekakor vredno dramske upodobitve in to izpod peresa takšnega ustvarjalca kot je prav Bratko Kreft, ki se je z vsem svojim dramskim opusom za vedno vpisal v slovensko dramatikovo in ustvarjalno takšna dramska dela, kot so še Velika puntarija, Kranjski komedijanti in Kreator, ki so že postala „železni repertoar“ naših gledališč in s tem tudi naša dramska klasika.

Zdi se mi, da je bilo to treba zapisati ob teh dveh njegovih knjigah za njegovo petinsemdesetletnico življenja in ustvarjanja.

Dušan Željznov

ČASOPISNE NOVICE

Obletnico tovarne in jubilej samoupravljanja so v Elektromehaniki združili s kritičnim pregledom poslovanja in ukrepi za odpravljanje pomanjklivosti. Na razširjenem slavnostnem zasedanju delavskega sveta je poudaril glavni direktor Elektromehanike Aleksander Mihev, da so se razmere v delovni organizaciji precej zaostrile. V proizvodnji manjka materiala za predelavo, likvidnost se je poslabšala, naložbe v posodabljanje tehnologije zaostajajo za načrti, slabša je ekonomičnost poslovanja in z vsakim dnem so težji pogoji za normalno delo. Omejitev uvoza je v prvem polletju povzročila velik zastoj v proizvodnji, predvsem v aprilu in maju, ki ga delovna organizacija ni mogla nadoknaditi. Zaradi tega je proizvodnja ob polletju zaostala za načrtom. Bolj je zadovoljna delovna organizacija z dohodkom, oz. z ostankom za sklade. Tega je namreč dobre pol milijarde dinarjev, kar je za polovico več kot lani. Izločala je devizno bilanco, za uvoz je porabila natanko toliko kot lani v prvem polletju, za prodane izdelke na tujem pa je dobila kar 44 % več deviz tako, da je izvoz za polovico vrednosti presegel uvoz — članek v Delu z naslovom „V Elektromehaniki niso izpolnili vseh načrtov“.

Organizatorji 14. zimskih olimpijskih iger leta 1984. v Sarajevu so pripravili tiskovno konferenco za domače in tuje novinarje. Med drugim so povedali, da potekajo vse priprave po načrtu in da bodo za organizacijo porabili 3,5 milijarde dinarjev in ne 1,8 milijarde, kolikor so prvotno načrtovali.

Že sedaj so dobili več ponudb tujih podjetij, ki naj bi montirala potrebno opremo, vendar želi organizacijski komite — ker so zimске olimpijske igre predvsem jugoslovanska prireditve — zaupati vsa dela domačim organizacijam. Tako bodo npr. računalniški sistem, ki mora delovati vsaj dve leti pred začetkom olimpijskih iger, montirali strokovnjaki iz Iskre.

V tovarni avtomatskih telefonskih central na Laborah bo te dni začela poskusno obratovati nova galvanika z zmogljivostjo pet kvadratnih metrov površine tiskanih vezij na uro. Tako je tovarna podvojila zmogljivosti, čeprav deluje samo v dveh izmenah. V treh izmenah bo pričela obratovati, ko bodo povečane zmogljivosti vrtalnice in sitotiska. Računalniško vodena naprava bo pokrila potrebe po tiskanih vezijih vseh tovarn SOZD Iskra in omogočila tudi izvoz. Nabava nemškega galvanjskega avtomata je veljala 6000 tisoč mark, pri čemer so precejšnji del naredili domači izvajalci — je zapisal ljubljanski Dnevnik.

Beograjska Politika je objavila obširen članek, pravzaprav kritiko, o okvarah na novi (pol) — elektronski centrali na Konjarniku. Že v podnaslovu piše, da je bila nova centrala od februarja do sedaj kar 24-krat pokvarjena.

Predstavniki Iskre in PTT podjetja iz Beograda so povedali, da so motnje nastale npr. zaradi tega, ker so bili v centralo vgrajeni deli s tovarniškimi napakami, nato Iskra ni dostavila PTT podjetju kompletne dokumentacije o centrali niti ni preskrbela potrebnega orodja. Z druge strani v centrali ni bilo uvedeno stalno dežurstvo tako, da so se popravila zavlekla. Članek M. lič zaključuje kritiko s pripombo, da bo z boljšo organizacijo dela v centrali in stalnim dežurstvom sedaj manj negotovanja od 8.000 telefonskih naročnikov centrale v Konjarniku.

Pred obiskom predsednika ZIS Veselina Djuranovića na Švedskem je več jugoslovanskih časopisov objavilo ustrezne članke o dosedanjih tradicionalno dobrih odnosih med neuvrščeno Jugoslavijo in nevtralnemu Švedsko. Pri tem so časopisi tudi opisali dokaj močno industrijsko kooperacijo med obema državama in pri tem zabeležili tudi delež naše Iskre.

Kolektiv El Niš, ki zaposluje približno 25.000 delavcev, je ustvaril v prvem polletju celotni prihodek v vrednosti 7,4 milijarde dinarjev, to je za 36 % večji kot v istem obdobju lani. Prvo polletje so zaključile z izgubo v celoti le štiri TOZD in to z 22 milijoni dinarjev. Po besedah namestnika predsednika poslovnodnega kolegijskega organa Vlada Brkanovića bo pomen stabilizacije zajet v gradnji nove tovarne za slikovne televizijske cevi. Samoupravni sporazum o soinvestiranju je med drugim podpisala tudi Iskra. Članek titograjske Pobeде.

Nova avtomatska telefonska centrala Bežanija v Novem Beogradu bi morala že delovati, vendar bo vključena v javni promet ob koncu leta. Montaža se je začela že pred nekaj meseci, vendar bodo monterji iz Iskre zaključili z delom šele ob koncu novembra. Po tem bo sledila razdelitev novih 24.000 telefonskih priključkov, to je celotna kapaciteta centrale. Vest Politike ekspresa iz Beograda.

Skupno vlaganje trgovine in proizvodnje je dalo korist enim in drugim, je povedal Spasoje Spasojević, generalni direktor SOZD Unielektro ene od največjih specializiranih trgovinskih hiš v naši državi. Unielektro združuje osem delovnih organizacij iz Srbije in eno iz Hercegovine na temelju stroge specializacije po panogah. V zadnjih nekaj letih Unielektro uspešno sodeluje z najpomembnejšimi jugoslovanskimi proizvajalci, med drugim tudi z Iskro.

Inž. Simo Vrahela je odpovedal službo v Elektronski industriji in odprl v Nišu obrtno delavnico. Opremil jo je s super modernimi napravami in sedaj še s štirimi delavci izdeluje nekoliko vrst specialnih cevi (verjetno elektron) in polprevodnike za televizorje. Iz kdo ve kakšnega razloga niška tovarna televizorjev teh delov od Vrahele ne kupuje, pa jih zato ta podjetni inženir prek drugih organizacij dobavlja slovenskemu tržišču in kooperantom Iskre (iz Kranja). Odtod dober del teh izdelkov kupuje spet elektronska industrija iz Niša ne vedoč, da so narejeni prav v Nišu. Mimogrede — Simo Vrahela je svoje izdelke že prodal na zahodnonemško tržišče v vrednosti milijon mark — članek beograjskih Večernjih novosti.

Zbral in uredil Marjan Kralj

VIŠ IN POLDAŠNJA ŠPICA

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo dvodnevni izlet 27. in 28. septembra na Viš 2666 m in Poldašnja Špico 2087 m. Oba vrhova sta v „Poti prijateljstva“.

Odhod iz Ljubljane bo v soboto, ob 5. zjutraj z osebnimi avtomobili.

Vzpona na vrhova nista težka, zato se izleta lahko udeleži vsak planinec. Hoje bo 10 ur prvi dan in 6 ur drugi dan.

Prijavite se pri Bredi Jančar, tel.: 20-341 (int. 341), kjer se boste tudi dogovarjali glede odhoda.

Avtomobilisti dobrodošli! Veljavni potni listi!

Strokovno vodstvo izleta — Zvone Korenčan.

ŠKRLATICA

Planinska sekcija Iskre ELEKTROMECHANIKE bo priredila v soboto, 27. septembra planinski izlet na drugi najvišji vrh Julijskih Alp — Škrlatica.

Odhod avtobusa izpred kranjskega hotela Creina bo ob 5. zjutraj, peljal nas bo do Aljaževega doma v Vratih. Od tu se bomo mimo bivaka IV. na Rušju in Dolkove špice povzpeli na 2738 m visoki cilj. Sorazmerno zahtevnega vzpona bo približno 5 ur. Udeležencem priporočamo dobro planiško opremo (tudi rokavice!). Predvidoma se bomo vrnili v Kranj okrog 18. Cena prevoza je 30 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk, tajništvo TOZD ERO, tel.: 2822 in planinski poverjeniki do srede, 24. septembra. Upoštevali bomo le prijave z vplačilom.

Ob nenadni in boleči izgubi dragega očeta

FRANJA BERGARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Števci za izrečeno sožalje in denarno pomoč hčerka Zlatka Dežman.

Ob boleči izgubi dragega očeta

FRANCA POGAČNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD ATC — kontrola za podarjeno cvetje in denarno pomoč sin Zvone Pogačnik

Ob boleči izgubi moje drage mame

ANE ZADNIKAR

se iskreno zahvaljujem vsem in vsakemu posebej iz TOZD Števci — obdelovalnica za poklonjeni venec, denarno pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti sin Tone z družino.

Ob boleči izgubi dragega očeta

MIHAJLA KRSTIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD ATC — kontrola vtičnih enot za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in denarno pomoč hčerka Olivera Kogovšek z družino.

IZLET V ČSSR

ISKRA INVEST SERVIS prireja sedaj že tradicionalen izlet v ČSSR z avtobusom, v času od 27. 09. do 01. 10. 1980.

PROGRAM POTOVANJA

1. dan — sobota — 27. 09.

Odhod avtobusa iz Kranja (pred hotelom Creina) ob 05.00 uri zjutraj, iz Ljubljane — Trg osvoboditve (pred Univerzo) ob 05.30 uri. Peljali se bomo prek mejnega prehoda Sentilj, mimo Gradca na Dunaj, kjer bo krajši postanek. V ČSSR bomo vstopili na mejnem prehodu Mikulov in nadaljevali pot po Moravski do Vyškova, ki leži 35 km severneje od Brna. Nastanitev v hotelu, večerja in nočitev.

2. dan — nedelja — 28. 09.

Po zajtrku si bomo ogledali glavno mesto Moravske — Brno. Po ogledu njegovih znamenitosti se bomo napotili v industrijsko mesto Blansko, kjer nas bodo pričakali gostitelji iz delovne organizacije METRA, ki proizvaja električne merilne instrumente. Prespali bomo v Vyškovu.

3. dan — ponedeljek — 29. 09.

Po zajtrku se bomo odpeljali v Prago. Nastanitev v hotelu, kosilo, popoldne prosto za nakupovanje ali individualne ogleda. Po večerji je možen skupinski obisk ene od poznanih praških pivnic.

4. dan — torek — 30. 09.

Dopoldne bo organiziran ogled Prage, prave zakladnice kulturno-zgodovinskih spomenikov. Po kosilu se bomo odpeljali 40 km proti jugu, kjer si bomo ogledali lovski grad Konopište. Povratek v Prago, večerja in prenočitev.

5. dan — sredo — 01. 10.

Po zajtrku odhod iz Prage, na poti proti češko-avstrijski meji si bomo ogledali še grad Hluboko. Zadnji postanek na Češkem bo v Čeških Budejovicah, kjer bo kosilo. Čez mejni prehod Dolne Dvorište, skozi Linz in prek Viških Tur, bomo nadaljevali pot domov, kamor pridemo v poznih večernih urah.

CENA IZLETA je 3.500 din za osebo. Pri prijavi je treba vplačati akontacijo 1.500 din.

Prijave sprejema: ISKRA INVEST SERVIS, Dejavnost za rekreacijo in letovanje, Ilirska 27, Ljubljana, telefon: 325-587.